Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 55 (9801). • 1990 йил 20 март • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

КАТТА ГУРУНГ

ЎЗБЕКИСТОН агросаноат комплекси ходимларининг анъанавий республика қурултойи қатнашчилари республика халқ хўжалигининг деҳқончилик тармоқларини ривожлантириш долзарб масалаларини муҳокама қилдилар. Қурултой 19 март куни Тошкентда бўлиб ўтди. Унда ишлаб чиқариш илғорлари, олимлар, мутахассислар, партия ва совет ходимлари қатнашдилар.

Қурултойни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. И. Иброҳимов очди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси М. М. Мирқосимов доклад қилди.

Музокараларда Тошкент область Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси М. Рўзматов, Қорақалпоғистон АССР қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитетининг раиси С. Ержонов, Самарқанд районидаги Энгельс номли колхоз сабзавоткорлик бригадасининг бошлиғи А. Бердиев, Наманган область партия комитетининг биринчи секретари Б. Алламуродов, Сирдарё районидаги «Коммунизм» колхозининг сут соғувчиси Л. Маслова, Фарғона область Қува районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси М. Шербўтаев, Андижон область ижроия комитетининг раиси Б. Болтабоев, Бухоро областидаги «Нарпай» совхозининг директори Х. Зайниев, Дўстлик район агросаноат иттифоқининг раиси Х. Холбеков, Хоразм область Хонқа районидаги «Хоразм» колхозининг механизатори А. Сотимов, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ҳамид Ғулом, Қўқон ўрмон хўжалигининг директори М. Хўжаев, Сурхондарё областидаги «Бойсун» совхозининг чўпони Р. Тошбоев, «Ташсельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори В. Карлов, Қашқадарё область Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхоз бригадири А. Бердиев қатнашдилар.

Қурултойда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. А. Каримов нутқ сўзлади.

Қурултой қатнашчилари республиканинг барча меҳнаткашларига мурожаатнома қабул қилдилар.

(ЎзТАГ).

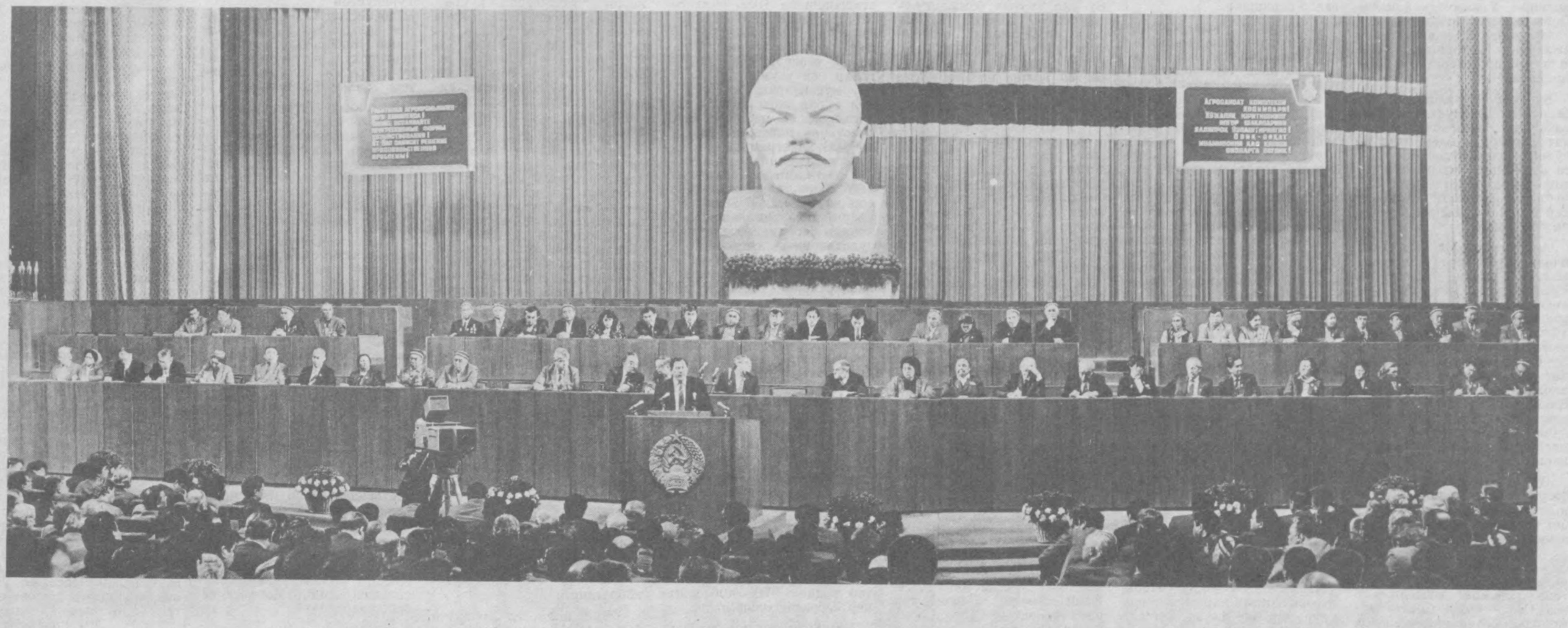

Суратда: анъанавий қурултойда.

А. ГОРОКРИК ва Р. НУРИДДИНОВ олган сурат. (ЎзТАГ).

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ

КПСС Марказий Комитетининг Пленумида 1990 йил 16 мартда сўзлаган нутқи

Шу кунларда Пленумда партия турмуши учун жуда муҳим аҳамиятга эга бўлган масалалар юзасидан ўтган мунозарани қисқача умумлаштирмоқчиман. Мунозаранинг боришини, бу ерда айтилган танқидий мулоҳазаларни умумлаштириб, қуйидаги жиҳатларни уқтириб ўтмоқчиман.

Биринчидан. КПСС Марказий Комитетининг Ҳаракат дастури хусусида. Бу ҳужжат эълон қилинган, у партия ва жамиятда муҳокама қилинмоқда. Ҳаракат дастури хусусида бу ерда айтилган гаплар ва унинг айрим қоидалари заифлиги кўрсатиб ўтилган нутқларини съездолди мунозарасининг бир қисми деб, партия съездигача Ҳаракат дастури лойиҳасини шу пайтгача айтилган ва бундан кейин айтиладиган фикрларни ҳам эътиборга олиб, пишиқ-пухта ишлаб чиқишга ва уни съезд муҳокамасига тақдим этишга қўшилган ҳисса, деб ҳисоблайман. Ушбу мулоҳазаларни, шунингдек съезд арафасида ўтказиладиган бутун мунозара якунларини эътиборга олиб, биз, ниҳоят, ҳақиқий аҳволга мос бўлиб тушадиган ва партиянинг фаолиятига дадил истиқбол бахш этадиган ва партиянинг дастури бўлиб қоладиган ҳужжатга эга бўламиз, деб ўйлайман. КПСС ўзининг сиёсий пешқадам ролидан воз кечмаслигини ва партия ҳужжатлари орқали ўзимиз кўриб турган тараққиёт истиқболига мўлжалланган фаолият дастурини, ўз фикримизни баён этишга интилишимизни ҳисобга олганда, жамият катта аҳамиятга молик ҳужжатга эга бўлади.

Мен мунозаранинг ҳозирги қисми хусусида шундай деган бўлур эдим. Бу — биринчиси.

Иккинчидан. Устав хусусида. Менинг назаримда умуман ҳозир Марказий Комитет Пленумида муҳокама қилинаётган Уставга ҳеч ким шубҳа билдиргани йўқ, у ўз мазмуни ва шакли жиҳатидан рад этилиши лозим, деган гапни ҳеч ким айтгани йўқ.

Унда яхши асос бор. Ҳозиргача режалаштириб келинган, партия ташкилотларида айтилган кўп таклифлар лойиҳага сингдирилганини кўп кишилар таъкидлаб ўтишди. Бу ердаги ўртоқлар: уни ким ёзди, муаллифи қаерда? — деб сўрадилар. Эҳтимол, қайта қуришдан аввалги сийқа фикрлар яна ишга тушгандир: яна, уни кимдир ёзгандек туюлаётгандир ва ҳоказо. Аммо мен докладда Марказий Комитет Уставнинг қанча мукобил нусхасини олганини маълум қилган эдим-ку. Шу нусхаларнинг ҳаммаси Марказий Комитетнинг комиссияларида, Сиёсий бюрода муҳокама қилинди. Бундан ташқари партия ташкилотларининг, коммунистларнинг мулоҳазалари, таклифлари битилган кўпгина хатлар олинди. Шу сабабли, уни хонаки тарзда тайёрланган қандайдир идоравий ҳужжат деган мулоҳазаларга қўшилиб бўлмайди, десам ўртоқлар фикримга қўшиладилар, деб ўйлайман.

Шунга қарамай, гарчи бу ерда асос мавжуд бўлса ҳам, ёзма тарзда тушган мулоҳазалар ва Пленумда Марказий Комитет аъзоларининг, биз бу ерга таклиф этган партия комитетлари секретарларининг, айниқса шаҳар ва район комитетлари секретарларининг нутқларида айтилган гаплар мана шу асосни жиддий равишда бойитиш кераклигини кўрсатиб турибди.

Мен нутқларни эшитиб ўтириб, баъзи фикрларни ёзиб олдим. Уларда, назаримда, кўзда тутиш керак бўлган бир қанча жиҳатлар айниқса кучли янгради. Мана шулар ҳақида ўйлаб кўриш керак, чамаси, бугун биз Марказий Комитет Пленумида лойиҳа устидаги ишни тўла-тўкис тугалламаймиз. Аммо бундан кейинги иш ҳақида, лойиҳа устида қандай ишлашимиз кераклиги, бу нарса Таҳрир комиссияси ёки Сиёсий бюро ўйлаб чиқарган нарса бўлмаслиги учун, акс эттириш лозим бўлган принципиал фикрларни қандай қилиб келишиб олиш тўғрисида бир тўхтамга келишимиз даркор.

Устав лойиҳаси хусусидаги мунозарани якунлаб, ҳар ҳолда биз қайси тўхтамга келганлигимизни алоҳида кўрсатиб ўтишни, мен эътибор берган мулоҳазаларни ва назаримда принципиал аҳамиятга эга бўлган мулоҳазаларни жамлашни истайман.

Аввало, ўртоқлар муқаддимани қайтадан ишлаб, унда партия ўз олдига қўяётган ва жамиятга тақдим этаётган, халқни даъват қилаётган пировард мақсадларни аниқ белгилаш кераклигини айтдилар.

Нотиқлар ғоявий негизларни аниқроқ белгилаш лозим деган фикр ҳам билдирдилар, партия мана шу негизларга таяниб ишлайдиган бўлади ва шу негизларни ҳимоя қилади. Бундай қилиш жуда муҳим, чунки гап коммунистлар кўзлаётган мақсадлар ҳақида боряпти, улар бутун жамиятга ҳам шу мақсадларни таклиф этмоқдалар.

Сўнгра, ўртоқлар партияни демократиялаш ғояларни Уставнинг ҳамма бўлимларига сингдириб юборилсин, партиянинг олий поғоналари тўғрисидаги қоидаларда шу фикр кўпроқ таъкидлансин, иттифоқдош республикалар коммунистик партияларининг ролини ошириш тўғрисидаги қоидаларда ифодалаб берилсин, деган ва шу каби фикрларни айтишди.

Бироқ энг муҳими — Уставда Лениннинг партиядаги демократиялаш нималарда намоён бўлиши лозимлиги тўғрисидаги, — чунончи партиялилар оммасининг ҳокимияти (Устав орқали) унинг нормалари орқали, қарор топиши ҳақидаги фикри аниқроқ ёзилиши ва рўёбга чиқарилиши керак. Агар эътибор берган бўлсангиз, биз шундай қилишга интилдик. Коммунистларнинг таъсири шундай бўлиши керакки, улар ўзлари делегатларни сайлаш тўғрисидаги масалаларни ҳал қилсинлар, бу делегатлар барча партиявий ишларга оид қарорларни ишлаб чиқадиган бўлсинлар. Лойиҳага шу нарса ёзиб қўйилган. Биз партиядаги биринчи шахсларни (барча поғоналардаги шахсларни) йиғилишларда, конференцияларда, съездларда сайлаш тўғрисидаги ғояни коммунистлардан қабул қилиб олдик. Тўғри, баъзи кишилар бу нарса мазкур шахсларни назорат остидан чиқариб юборадиган вазиятни вужудга келтирмайдими, деб шубҳа билдирдилар. Шундай шубҳа йўқ эмас, бор. Бироқ ҳар ҳолда, коммунистлар секретарлар тўғрисидаги масалани ўз йиғилишларида ёки улар округлар бўйича ёҳуд бошланғич ташкилотларда сайлаган делегатлар орқали ўзлари ҳал этадиган бўлишларини талаб қилмоқдалар. Улар у ёки бу муддатда ўзларига бошчилик қиладиган кишиларни ўзлари белгилашни хоҳлайдилар. Эҳтимол, биз(агар партиялилар оммасининг ҳокимияти ғоясига амал қиладиган бўлсак), бу масалани, ҳеч бўлмаганда, муҳокама учун қолдиришимиз керак. Баъзи кишилар бу масалани шубҳа остига қўяётган бўлишларига қарамай, шундай қилиш лозим.

Ниҳоят, мен ўртоқлар, шу жумладан демократия ва интизом, демократик централизм принципларини янгича талқин этиш ғоясини қўллаб-қувватлаётган ўртоқлар ҳам ҳар ҳолда Устав лойиҳасидан «демократик централизм» тушунчаси чиқариб юборилишига рози эмасликларини сезиб турибман.

Овозлар. (Залда жонланиш).

М. С. Горбачев. Бир тўхтамга келиш керак. Янги Уставга негиз қилиб олинган ёндашувлар умуман маъқулланиши билан бирга Марказий Комитет Пленумида Уставда шу иборани сақлаб қолиш истаги борлигини кўриб турибман.

Овозлар. Ҳа.

М. С. Горбачев. Яна бир неча масалаларни кўздан кечириб чиқмоқчиман. Биз Сиёсий бюрода партияда параллел структуралар вужудга келтириш имкониятини Уставга киритиш керакми ёки йўқми эканлиги хусусида мунозара қилган эдик. Мен, бу нарса партия структурасини бузишга олиб бормаслиги керак, деб ҳисобладим ва ҳозир ҳам шундай деб ҳисоблайман. Бироқ партиявий ишнинг жуда хилма-хил шакллари мавжуд бўлиши мумкин, албатта. Биз ёзиб қўйган қоида эса амалда жуда кўп йиллардан буён ишлатиб келинмоқда. Мен Ставрополь ўлка партия ташкилотида ишлаган пайтимдаёқ секретарларнинг кенгашлари, партия ташкилотларининг истиқомат жойларида партия бирлашмалари ва шу кабилар бор эди. Шу сабабли, эҳтимол, аниқроқ таърифлаш керакдир: гап структуралар ҳақида эмас, балки ўртоқ Ружицкий айтганидек, иш шакллари ҳақида боряпти. Бу мавзуни бутунлай чиқариб ташламаслик керак, деб ўйлайман. Чунки бу партия ташкилотларига партия фаолиятини фаоллаштириш учун жуда хилма-хил ёндашувлардан фойдаланиш имконини беради. Хуллас, мен параллел структураларга йўл қўйилишига қаршиман, аммо иш шаклларининг хилма-хиллигини таъкидлаш тарафдориман.

Энди бу ерда бошланғич партия ташкилоти Устав лойиҳасида етарлича «таърифлаб» берилмаганлиги таъкидланганлигини айтиб ўтмоқчиман. Партия фаоллари билан, партия комитетларининг секретарлари билан учрашувларда ҳам шу истак билдирилган эди. Бугун ўртоқ Сивец ҳам ўзининг яхши нутқида шу ҳақда гапирди.

Биздаги Устав лойиҳасининг бир нусхасида шу ҳақда батафсил гапирилган эди. Марказий Комитетга келиб кетган кўпгина секретарлар. «Сизлар Уставда яна бошланғич ташкилотга ҳамма нарсани батафсил белгилаб беряпсизлар» деган гапни айтишди. Модомики шундай қилинмаган экан, ҳаракат қилавериш имконияти берилади. Фақат принципиал сиёсий ва мафкуравий йўл-йўриқлар керак, қолган масалаларда партия ташкилоти мустақил ишлайверсин.

Шу сабабли келишиб олайлик. Биз бошланғич ташкилотнинг, коммунистнинг ҳуқуқлари ва вазифаларини муфассал ёзиб қўйишимиз мумкин, албатта. Аммо бу нарса улар ҳар куни нима қилиши кераклиги хусусидаги йўл-йўриққа ўхшаб қолади, ўртоқлар. Бу эса ўзларингиз қарши чиқаётган нарса бўлади. Ҳаддан ортиқ ишларга йўл қўймаслик керак, батафсил йўл-йўриқларни ёзиб бериш йўлидан бормаслик лозим, деб ўйлайман. Бу -- энг ёмон лойиҳанинг нусхаси бўлади, бироқ, эҳтимол, Уставни йўл-йўриққа айлантириб ҳам юбормаслик керак.

Назаримда, биз лойиҳага КПССдан чиқиш ҳуқуқи ҳақида ёзиб қўйилган қоида қониқарли чиқмаган.

Овозлар. Ҳа.

М. С. Горбачев. Бу — ихтиёрий ташкилот, у партиядан чиқиш ҳам ихтиёрий бўлишини назарда тутади. Бу— мантиқий гап. Коммунистлар КПССдан чиқишнинг ҳар бир фактига: «Кетсанг кетавер!» деган тарзда қарай олмасликлари эса — бошқа гап. Бундай фактлар бошланғич партия ташкилотида муҳокама қилиниши керак. Буни ҳар сафар партиядан чиқариш деб таърифлаш керак, деб ўйламайман, аммо бу фақат қораланиши керак ва партия ташкилоти бундан хулоса чиқариши ва ўз қарорини қабул қилиши лозим. Агар рози бўлсангиз, партия «истаган киши кираверадиган ҳовли» бўлиб кўринмайдиган тарзда ёзиб қўйиш керак.

Ўртоқ Чурилов кўп ҳолатларни жуда яхши пайқаб олган: барча қоидаларда, ҳеч бўлмаганда, Устав талабларини амалга ошириш механизми кўрсатилиши учун бир-икки жумлани қўшиш лозим, деб ўйлайман. Бир ҳолда — ҳисобот, иккинчисида — сайлаб қўйиш, учинчисида — назорат остида бўлиш ва шу тарзда ёзилган. Мана шу маънода Уставни қўшимча маънода ишлаб чиқиш керак.

Энди Уставнинг ўзи ҳақида бўлмаса ҳам, аммо у билан боғлиқ баъзи гаплар бор. XXVIII съездга тайёргарлик комиссияси ҳақида. Бизда Марказий Комитетнинг комиссияси бор, бироқ эҳтимол шундай қилармиз — КПСС Марказий Комитети ҳузурида иттифоқдош республикалар Компартияси Марказий Комитетларининг, область, ўлка, округ, шаҳар ва район комитетлари, бошланғич ташкилотлар секретарларини ва ўз фикри бўлган оддий фаол коммунистларни ўз ичига оладиган комиссия тузармиз. Назаримда, бу — маслаҳат берадиган, демократик, ваколатли орган бўлур эди, партия ташкилотларидан келаётган барча хатлар ва таклифлар шу комиссия орқали ўтган бўлур эди. Шу тариқа коммунистлар ҳамма хат ва таклифлар аппаратга бориб тушди ва қаердадир йўқолиб кетди, деган шубҳага бормайдиган бўладилар. Сизларнинг топшириғингиз асосида Сиёсий бюро партия ташкилотларининг таклифларини эътиборга олиб, шундай комиссияни тузиши мумкин бўлур эди.

Россия хусусида. Докладда айтилган фикрларни амалга ошириш, Россия партия ташкилотларида вужудга келган жараёнларни рўёбга чиқариш, тайёргарлик ишларига йўл очиш керак. Биз бундан бўйин товлашга ҳаққимиз йўқ. Марказий Комитет бу истакни эътиборга олиб, куч-ғайратларни бирлаштириши керак. Биз коммунистларнинг мана шундай жуда катта отрядига ҳурматсизлик қила олмаймиз. Шу сабабли мен буни алоҳида масала қилиб қўйиш ва қисқача принципиал қарор қабул қилишни таклиф этиш тарафдориман.

Ниҳоят, биз ҳисобот ва сайловлар хусусида ҳужжат қабул қилишимиз лозим. Ҳисобот ва сайловларни қачон ўтказиш хусусида ҳар хил фикрлар айтилди, ярмиси ундай, ярмиси бундай деди... Ёки барибир съезддан аввал ўтказсакмикан?

Овозлар. Съездан аввал.

М. С. Горбачев. Мана мен танаффусдан қайтиб келиб, папкани очсам, телеграммалар турибди. Кўпчилик телеграммаларда буни съезддан кейин қилиш керак, деган фикр айтилган. Эҳтимол, «сулаймончасича» ҳал қилармиз, маҳаллий партия ташкилотларига ўзлари ҳал қилиш ҳуқуқини берармиз? Охир — оқибатда қандай қилиш кераклигини улар яхшироқ биладилар. Буни Пленумда ҳал қилиш лозим.

Ниҳоят, учинчи масала. Табиийки, февраль Пленумида бўлганидек, бу Пленумда ҳам жамият ва партиянинг ўз ривожланиши ҳозирги тарихий босқичида биз қилаётган ишлардан кўпчилик қаноатланмаётганлиги сезилмоқда.

Шахсан мен бундан жуда ташвишланяпман, буни жиддий идрок этиб, ўз айбим деб ҳисоблаяпман. Бутун жабҳа бўйлаб ҳаракат қилиш кераклигини айтган ўртоқ Ниёзовни ҳам қўллаб-қувватлашга тайёрман. Чамамда, Минск соат заводидан ўртоқ Чикин: биз «окоплардан чиқишга» тайёрмиз ва ҳатто чиқиб ҳам олдик, аммо ҳужум қилиш учун қаёққа боришни билмаяпмиз, деб айтди. Тўғри фикр. Демак, биз, Сиёсий бюро, Марказий Комитет секретариати, бутун Марказий Комитет бу ерда танқид қилинган ишлар учун масъулиятнинг анчагина қисмини ўз гарданимизга олишимиз керак.

Бир нарсани айтиб қўяй: вақтни бекор ўтказмаслик керак. Ҳозир вақтни йиллаб, ҳатто ойлаб эмас, балки ҳафталаб ҳисоблашга тўғри келяпти. Шу боисдан партияни жипслаштириш ва съездимизни яхши муҳитда ўтказиш учун енг шимариб ишлаш керак, бу съезд партиянинг ролини эътиборга олганда, унинг тақдири учун ва қайта қуриш, бутун жамият тақдири учун катта аҳамиятга эга бўлади.

Бу ерда сўзга чиқиб, танқидий мулоҳазаларни айтган ўртоқларни ишонтириб айтмоқчиман: гарчи уларнинг гапларини эшитиш оғир бўлса ҳам, биз бу фикрларни қабул қиламиз. Қабул қилиш керак.

Бу ерда айтилган танқидий мулоҳазаларнинг анчагина қисми мунозарани, нуқтаи назарлар қиёсланишини акс эттиради, албатта. Ҳаммасини ҳам тўла-тўкис қабул этиб бўлмайди. Баъзи бировлар ҳозирги даврни ёктиришмаяпти, партия хусусида ички ва ташқи жараёнларнинг ҳозирги ривожланиши нуқтаи назаридан ўйламаяптилар. Ақидаларга одатланганлик, онгнинг қотиб қолганлиги сезилмоқда. Биз ўзимиздаги мана шу нуқсонларни бартараф қилишимиз, олға боришимиз, биз яшаб турган даврда ҳам, биз жамиятни даъват этаётган мақсадларни ҳам ленинча принциплар асосида, диалектик тарзда идрок этиш лозим.

Бу ердаги айрим ҳолатлар съездолди мунозарасини акс эттиради. XXVIII съезднинг ўзида ҳам бу ҳақда гап бўлади, деб ўйлайман. Шундай бўлиши табиий. Ўйлайманки, биз ҳозир принципиал ғоявий позицияларда, қайта қуриш сиёсати негизида туриб жипслашишимиз керак. Агар бошланғич партия ташкилотидаги, шаҳар, область ташкилотидаги, умуман партиядаги вазият шуни талаб қилаётган бўлса, демак ажралиш жараёни давом этиши керак. Чунки биз съездга таклиф қилинган Ҳаракат дастури асосида муайян позицияларда туриб, Уставга негиз қилиб олган принциплар асосида олға боряпмиз.

Мунозара якунлари хусусида мана шуларни айтмоқчи эдим.

СССР Олий Советининг учинчи сессиясида

АВВАЛО МУҲИМ ИШЛАР ҲАҚИДА

ТАССНИНГ ПАРЛАМЕНТДАГИ МУХБИРЛАРИ КРЕМЛДАН ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

Тартибни, аввало ўзимиздан бошлашимиз керак. СССР Олий Совети учинчи сессиясининг 19 март куни бўлиб ўтган палаталарнинг қўшма мажлиси муқаддимасини шундай таърифлаш мумкин. Мажлисга раислик қилувчи А. И. Лукьянов рўйхатга олиш якунларига баҳо берар экан, ҳаққоний тарзда палаталарнинг идораларидан мажлисга келмаган депутатларни қаттиқ ҳисобга олишни ҳамда бунинг сабабларини аниқлашни талаб қилди. Мажлисга етарли даражада депутатлар тўпланганлиги сабабли у очиқ деб эълон қилинади.

СССР халқ депутатлари навбатдан ташқари Съезди натижаларини ҳисобга олиб, сессия ишининг тартиби муҳокама қилинди. Палаталарнинг раислари сессия иш тартибининг йўналишларини тақдим этишди.

Иттифоқ Советининг Раиси Е. М. Примаков қонун лойиҳаларини муҳокама қилишга афзаллик берилишини зарур, деб ҳисоблади. У аввало қуйидаги учта масала: биринчиси — янги иттифоқ шартномаси ва СССР таркибидан республикаларнинг чиқиш омиллари тўғрисидаги, иккинчиси — корхоналар ва аҳолига солиқ солиш тўғрисидаги, маҳаллий ўзини-ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжалик юритишнинг умумий асослари ҳамда социалистик корхона тўғрисидаги Қонун лойиҳаларини, мамлакатда хавфсизликни ва тартибни таъминлашга тааллуқли учинчи группа Қонун лойиҳаларини муҳокама қилиш лозимлигини айтди.

Бундан ташқари Чернобиль масаласини кўриб чиқиш муддатини яқинлаштириш таклиф қилинди.

Миллатлар Советининг Раиси Р. Н. Нишонов сўзга чиққан нотиқнинг таклифини қўллаб-қувватлади ва палатада айтиб ўтилган баъзи Қонун лойиҳаларига асос бўлиши мумкин бўлган дастлабки мулоҳазалар борлигини маълум қилди. У яқин вақт ичида Миллатлар Советида муҳокама қилинадиган бир неча масалалар борлигини ҳам айтиб ўтди.

Мажлис чоғида сессия мажлисларини телевидение орқали кўрсатиш масаласи баҳсларга сабаб бўлди.

Сессия ўз ишини давом эттирмоқда.

Ўзбекистон деҳқончилик саноати илғорларининг қурултойи

ДЕҲҚОННИ ЕРНИНГ ҲАҚИҚИЙ СОҲИБИГА АЙЛАНТИРАЙЛИК

М. М. МИРҚОСИМОВ доклади

Ўртоқлар!

Биз сизлар билан анъанавий қурултойга тўпландик. Ер яхшигина дам олиб, кўпчиб қолди. Деҳқонлар янги боғ-роғлар, токзорлар барпо қилиш, қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш заминини яратишга, Ватанимиз хазинасини тўлдиришга, эл дастурхонини мўл-кўл қилишга шай бўлиб турибдилар. Бободеҳқоннинг ғайрат-шижоатига бу йилги шароит ҳам мададга келмоқда.

Шундай бўлса-да, ҳаётимизда анча-мунча мураккабликлар бор. Ҳаммамиз ҳам ҳозирча қийин дамларни бошдан кечирмоқдамиз. Мамлакатда кескинлик кучаймоқда, ҳамма муҳим масалалар юзасидан ҳар хил фикрлар, нуқтаи назарлар билдирилмоқда. Ана шундай шароитда яқинда КПСС Марказий Комитетининг февраль ва март (1990 й.) Пленумлари, СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари III съезди бўлиб ўтди. Партия ва мамлакат олдида турган кўплаб масалаларга жавоб берган бу анжуманларнинг қарорларини рўёбга чиқариш ҳаммамизнинг ҳаётни яхшилаш йўлидаги истагимиз ва интилишимизга боғлиқдир. Биз буни фақат бир йўл билан — жамиятни демократиялаш, туб иқтисодий ислоҳотлар, янги аграр сиёсат шароитида ўз ишларимизни тамомила қайта қуриш йўли билангина бажара оламиз.

Қишлоқ хўжалиги тараққиётининг асосий йўналишлари партиямизнинг март (1989 й.) Пленуми томонидан белгилаб берилди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига ҳаракат дастури лойиҳасида яна бир бор таъкидланди. Бу сиёсат замирида уч муҳим масала бор. Булар — қишлоқ хўжалигида иқтисодий ўзаро муносабатларни тубдан қайта қуриш, қишлоқнинг социал қиёфасини қайта ўзгартириш ва энг аввало ер ҳақидаги масаладир. Деҳқонларни ернинг ҳақиқий соҳиби қилиш — партия аграр сиёсатининг қисқа ва лўнда моҳияти ана шундан иборатдир.

Бу вазифанинг бажарилиши айниқса бизнинг республикамиз учун жуда муҳимдир, чунки халқимизнинг ярмидан кўпи қишлоқда яшайди, тирикчилиги ҳам шундан. Одамларнинг бугунги кунда қандай аҳволда яшаётганлиги, уларнинг ўртача турмуш даражаси ўзингизга маълум. Уй-жой, озиқ-овқат, касалхоналар ва мактаблар етишмайди. Меҳнатга лаёқатли кишиларни иш билан таъминлаш катта муаммо бўлиб турибди. Экологик аҳвол кескинлиги ҳамон сақланмоқда.

Сўнгги вақтларда бу аҳволни тузатиш учун кўп ишлар қилинди, республиканинг иқтисодий ва социал ривожлантириш борасида муайян силжишлар кўрина бошлади. Лекин ҳозирга қадар эришилган натижалар иқтисодиётдаги инқирозни бартараф этиш, иқтисодий ўсиш суръатларини кўтариш, социал кескинликни пасайтириш имконини бермаяпти.

Шу жиҳатларга кўра республикани иқтисодий ва социал қолоқликдан олиб чиқиб, аҳолининг, айниқса қишлоқ аҳлининг турмуш даражасини яхшилаб, кишиларни иш билан таъминлаб, кескин экологик муаммоларни ҳал этмоқ даркор. Ўзбек халқининг миллий ўзлигини англашини қайта юзага келтириб, унинг ажойиб маданий анъаналарини тиклаб, миллатлараро муносабатларни уйғунлаштириш — ҳаммамизнинг умумий вазифамиздир. Шунинг учун ҳам иқтисодиётни халқ манфаатларига, республиканинг социал масалаларини ечишга қаратиш йўлида ҳамма имкониятларни ишлатмоқдамиз.

Саноатда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш кўпаймоқда, қишлоқ хўжалигида эса пахтанинг якка ҳокимлигига хотима берилди. Қисқа муддат ичида қарийб бир ярим миллион оила ўзларининг шахсий томорқа участкаларини кенгайтириб, уй-жой қуриш учун ер олдилар. Кўпгина шаҳарларни ва қишлоқларни қайта қуриб, уларни газ, водопровод билан таъминлаш ишлари бошлаб юборилди. Қишлоқларда саноат корхоналарининг шахобчалари қурилиши кенгайтирилмоқда, бир қанча зарарли цехлар ва корхоналар ёпилди ёки уларнинг ишлаб чиқариш йўналиши ўзгартирилди.

Мактаб ўқувчиларининг бепул овқатланишини ташкил этиб, ҳомиладор аёлларнинг озиқ-овқат таъминотини яхшилаб, ветеранлар ва ногиронларга бериладиган пенсиялар ва нафақаларни кўпайтиришга бир неча ўн миллионлаб сўм маблағ ажратилди. Республикамизда давлат тили сифатида ўзбек тили қўлланмоқда, миллий маданият, анъаналар ва урф-одатлар қайта юзага келиб, янги мазмун билан бойимоқда. Яқинлашиб келаётган Наврўз байрами дам олиш куни деб эълон қилинди. Ўлкамизда яшовчи барча миллатлар ва элатлар ўзларининг маънавий эҳтиёжларини қондириш учун кенг имкониятларга эга бўлмоқдалар.

Бу ҳайрли тадбирлар Ўзбекистон Коммунистик партиясининг сайловолди Ҳаракат дастурида баён этилган бўлиб, бизда бўлаётган қайта қуришнинг асосий моҳиятини ифодалайди ва у республика ҳукумати томонидан астойдил амалга оширила бошланди.

Ана шу муҳим тадбирлар ичида агросаноат комплекси асосий ўринни эгаллайди. Республикада халқ фаровонлигини ва унинг турмуш даражасини ошириш қишлоқ хўжалигининг ривож топишига чамбарчас боғлиқдир. Бу борада айниқса озиқ-овқат муаммосини ҳал этиш алоҳида аҳамиятга эга. Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг асосий фикри, кучи ва ғайрати асосан шу масалани амалга оширишга қаратилган.

Бу улкан вазифаларни фақат барча қишлоқ аҳлининг баракали меҳнат қилиши ва шунга яраша турмуш кечириши учун зарур шароит яратиб, уларнинг энг биринчи талаб ва эҳтиёжларини қондириш йўли билангина эришмоқ мумкин. Бу эса СССР Олий Совети томонидан қабул қилинган Ер ҳақидаги Қонун асосида ҳал этилади. Эндиликда ернинг эгасиз бўлиши барҳам топди ва у мазкур территорияда яшовчи кишиларнинг мулки бўлиб қолди. Ерни фақат халқ депутатлари маҳаллий Советларигина тақсимлаши мумкин. СССРнинг ҳар бир граждани ер участкаси олиш ҳуқуқига эга.

Ер деҳқоннинг абадий мулкига айланиши ва бу эгалик ҳуқуқи амалдаги Қонун билан ҳимояланишидек катта бахтни деҳқонга қайта қуриш тафаккури берганлиги сир эмас! Буни астойдил ижодий изланиш йўлига ўтган совет парламенти ато этди. Ҳеч шубҳа йўқки, унинг туб моҳиятини чин гуманизм ғоялари ва демократик платформага асосланган партиямиз яратди!

Янги Қонун кучга кирганига бир неча кун бўлди. Энди халқимизнинг фаровонлиги, кундалик дастурхонининг тўкин-сочин бўлиши бизнинг ҳар биримизга боғлиқ. Лекин Ер тўғрисидаги Қонунни қўлланишда республикамизнинг ер-сув ресурсларининг ўзига хос шароитларини ва чекланганлигини ҳисобга олмоқ керак. Биз катта иш бошладик — шахсий хўжалик учун қўшимча ер ажратяпмиз. Шу йилнинг охирига қадар ҳар бир оила, айниқса қишлоқдаги оилалар томорқа участкаси билан таъминланади. Бу эса айрим оилаларнинг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини яхшилабгина қолмай, балки бозорни тўлдириш, иш билан банд бўлмаган кишиларга даромад топиш, уй-жой программасини рўёбга чиқармоқ имконини беради.

Бу борада, масалан, Балиқчи районида анчагина тажриба мавжуд. Лекин кўп жойларда, айниқса Тошкент, Самарқанд, Фарғона ва бошқа областларда бу иш анча суст бормоқда. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари бу масалаларни ҳал этишда ҳар хил баҳоналар билан ўзларини четга олмоқдалар, сансалорликка йўл қўймоқдалар, баъзан эса суиистеъмол қилмоқдалар.

Ҳозир кишиларга кўчат, ниҳол, уруғлик, бузоқ ва паррандалар керак. Улар томорқалардан шу йилнинг ўзидаёқ самара олишмоқчи. Шу минбардан туриб яна бир бор таъкидламоқчиманки, бу социал масалагина эмас, айни вақтда сиёсий масала ҳамдир. Уни бажармаса ёки чала бажарса бўлаверади деганлар хомтама бўлмасин. Талаб аёвсиз ва қаттиқ бўлади.

Ер ҳақидаги Қонуннинг кучга кириши қишлоқни маъмурий-буйруқбозлик одатларидан халос этиш, агросаноат комплексини бошқариш системасини соддалаштириш ва демократиялаш имконини беради. Шу мақсадда Давлат агросаноат комитети тугатилди ва унинг ўрнига сайлаб қўйиш асосида Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети тузилди. У маъмурий орган эмас, балки республика барча агросаноат ташкилотларининг ваколатли вакиллари йиғилишининг ишчи аппаратидир. Унинг вазифаси — буйруқ бериш эмас, балки уларга хизмат кўрсатиш, энг аввало моддий-техника таъминоти бўйича ёрдам бериш, агросаноат комплексини ривожлантиришнинг истиқболлари ва асосий йўналишларини белгилаб беришдир.

Агросаноат комплексини бошқарувчи бошқа республика органларининг вазифалари ҳам анча торайди. Айни вақтда область ва айниқса район бошқарув бўғинларининг ҳуқуқлари кенгаймоқда. Барча район агросаноат бирлашмалари-бошқарув органларидан хўжалик ҳисоби асосида ишловчи ишлаб чиқариш ташкилотларига айлантирилган. Агросаноат интеграциясининг янги шакллари — агрокомбинатлар, агрофирмалар, ассоциациялар ҳамда ихтиёрий равишда барпо этилаётган бошқа ташкилотлар тузилмоқда. Қисқа қилиб айтганда колхоз ва совхозлар ўзини ўзи бошқарувчи ва ривожлантирувчи хўжаликларга айлантирилмоқда ва улар олдига катта вазифалар қўйиш имконияти туғилаяпти.

1990 йилда бу соҳанинг меҳнаткашлари олдида катта вазифалар турибди. Камида 1,5 миллион тонна пахта толаси, 900 минг тонна дон, 4,4 миллион тонна мева-сабзавот маҳсулоти, қарийб 1 миллион тонна сут, 370 минг тонна гўшт ва бошқа кўпгина маҳсулотлар етиштириш ва давлатга сотиш мўлжалланган. Хўжасизликни бартараф этиш, интенсив технологияни жорий этиш, суғориладиган ҳар гектар ернинг, ҳар бир ферманинг самарасини ошириш ҳисобигагина бу марраларга эришиш мумкин.

Бу долзарб вазифани ҳал этишда узоқ вақтлар иккинчи даражали ўринга тушиб қолган дончилик муҳим ўрин эгаллайди. Ночор аҳволни тузатиш, дон етиштиришни кескин кўпайтириш ва ҳар бир хўжалик ўзини дон билан мумкин қадар кўпроқ таъминлашига эришиш керак. Бу мақсадда доннинг давлатга сотилиш ҳажми шу йилдан бошлаб ишлаб чиқаришнинг 25 фоиз даражасида белгиланган, арпа экиладиган майдонларни кенгайтириш, лалмикор ерларда дон-шудгор алмашлаб экишни ва интенсив технологияни жорий этиш тадбирлари мўлжалланган.

Бу ишда ҳар гектар ердан 50—60 центнер дон ҳосили олаётган Каттақўрғон районидаги Ленин номли колхоз (раиси ўртоқ Ғаффоров), Ғалаба районидаги «Ленинград» (ўртоқ Усмонов), Ворошилов районидаги «ЎзССР 50 йиллиги» совхози (ўртоқ Умрзоқов), гектаридан 100 центнер маккажўхори дони етиштираётган Ленин районидаги «Социализм» совхози (ўртоқ Сиддиқов) тажрибаларини кенг қўлланиш фойдадан холи бўлмас. Улар муваффақиятининг гарови— оилавий ижара ва пудратни жорий қилиш, донли экинлар ва маккажўхори етиштириш технологиясини тўғри ва унумли қўлланишдадир.

Ҳаммамиз учун ҳам долзарб вазифа — чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришдир.

Бу йил аҳоли жон бошига гўшт истеъмол қилишни 34 килограммгача, сутни —212 литргача, тухумни 118 донагача етказиш лозим. Бу дегани фақат гўштни ўзидан бир йилда истеъмолни ҳар бир киши ҳисобига 3 килограмм оширишдир.

Бунинг учун гўштга топшириладиган қорамолнинг ўртача вазнини 400 килограммга етказиш, жамоат секторида ҳар бош сигирдан соғиб олинадиган ўртача йиллик сут миқдорини камида 2800 килограммгача, товуқлардан олинадиган тухумни йилига 200 донагача етказиш зарур. Бу бемалол бажарса бўладиган вазифа.

Сўнгги йилларда бу борада ижобий силжишлар юз берди. Моддий база анча мустаҳкамланди, урғочи мол бошидан янада оқилона фойдаланилмоқда, мол ва паррандалар маҳсулдорлиги ошмоқда. Сўнгги тўрт йил ичида колхозлар ва совхозларда гўшт ва сут етиштириш тўртдан бир баравар, тухум етиштириш қарийб 50 фоиз кўпайди.

Бу борада Олтиариқ районидаги Охунбобоев номли колхоз (раиси ўртоқ Тоштемиров), Коммунистик районидаги «Правда» колхози (ўртоқ Налибоев), Самарқанд районидаги «Ленинград» колхози (ўртоқ Ҳайитов), Калинин районидаги Иваново номли совхоз (ўртоқ Султонбеков) сингари илғор хўжаликларнинг тажрибасини жорий этса арзийди. Бу хўжаликлар чорва молларининг қисир қолиши ҳолларини бартараф этиб, пода боқишни яхшилаб, сўнгги йилларда муттасил ҳар 100 бош сигир ҳисобига 95-100 тадан ва ундан ҳам кўп бузоқ олмоқдалар.

Қўйчиликка алоҳида эътибор бермоқ лозим. Ҳозир айни қўзилатиш мавсуми. Бу йил ўт-ўлан бемалол бўладиганга ўхшайди. Тажрибали чўпонларнинг тавсиясига кўра, бу йил кўпроқ қўзи қолдириб, улоқларни сақлаб қолиш имкони бўлади. Жун, айниқса, қоракўл тайёрлашга кўпроқ эътибор бериш даркор.

Аҳолини гўшт ва сут билан таъминлашда шахсий томорқа деҳқон ва фермер хўжаликларига катта умид боғлаяпмиз. Бу борада Бухоро области ва Қорақалпоғистон АССРнинг ижобий ишларини алоҳида қайд қилиб ўтиш керак. Бу янги усулни кенгроқ жорий қилиш учун фермерларимизга ва иш ташкилотчиларимизга мамлакатимиздаги бор тажрибани, қолаверса чет эл мамлакатларининг тажрибасини кўрсатиб, уларни унумли ишга ўргатишни кўзлаяпмиз. Бунинг учун харажатни аямаслигимиз керак, чунки натижа бўйича харажатлар тезда қопланади.

Айни вақтда шуни айтиш керакки, республика қишлоқ ҳовлиларининг учдан бир қисми ўз қорамолига эга эмас. Бу аҳволни тузатиш имкони бор, ҳар бир хонадон ўз сигирига ёки чорвасига эга бўлиши мумкин. Шу мақсадда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети чорвачиликда ижара муносабатларини, фермер ва якка тартибдаги хўжаликларни янада ривожлантириш юзасидан қарор тайёрладилар ва яқинда қабул қиладилар. Қарорда кўпгина чорвачилик фермаларини тегишли озуқа базаси ва техникаси билан бирга пудратга бериш назарда тутилмоқда. Чорвани ем-хашак тайёрлаш учун ер майдонлари ажратган ҳолда шартнома асосида аҳолига сотиш ва беришни назарда тутади. Бундан ташқари, аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларини ем-хашак билан таъминлаш юзасидан бошқа кўпгина туб чоралар белгиланган. Шу йилнинг ўзидагина бозор фондида омихта озуқа 110 минг тонна, шелуха — 67 минг тонна кўпайди. Ундан жамоат чорваси эҳтиёжлари учун фойдаланиш қатъиян тақиқланади.

Бу масалаларни ҳал қилиш чорвачиликнинг ем-хашак базасини яхшилашга боғлиқдир. Сўнгги вақтларда бу борада бирмунча силжишлар ва ўрнак олса арзийдиган хўжаликлар бор. Чиноз районидаги Навоий номли колхоз (раиси ўртоқ Акрамов), Қува районидаги «Коммунизм» (ўртоқ Шербўтаев), Балиқчи районидаги Охунбобоев номли колхоз (ўртоқ Мақсудов) ҳар бир гектар ердан 200—300 центнердан беда пичани олдилар. Шаҳрисабз районидаги Элбоев номли колхоз (ўртоқ Маҳмудов), Иштихон районидаги Навоий номли колхоз (ўртоқ Галибоев), Ленинград районидаги Энгельс номли колхоз (ўртоқ Эргашев) 650—800 центнердан силосбоп маккажўхори етиштирдилар. Ғалаба районидаги Волков номли совхоз (ўртоқ Асилбеков), Учқўрғон районидаги «Андижон» совхози (ўртоқ Сотволдиев), Бўз районидаги Тельман номли совхоз (ўртоқ Аҳмедов) ҳар гектар ердан 1400—1800 центнердан озуқабоп илдиз мева етиштирдилар.

Бу фидойилар ишида ҳеч қандай сир йўқ. Улар ўйлаб, ишнинг кўзини билиб, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашнинг ғоятда муҳимлигини англаб жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Айни вақтда кўпгина хўжаликларда, айниқса Сирдарё, Бухоро областларида ва Қорақалпоғистон АССРда ҳосилдорлик юқоридаги колхозлар ва совхозлардаги кўрсаткичларнинг ярмига ҳам етмайди, уларда гўшт ва сут етиштириш билан шуғулланишга иштиёқ кам. Шунинг учун чорвадан бу хўжаликлар зиён кўряптилар.

Бу хўжаликлар раҳбарлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг сайловолди Ҳаракат дастурида баён этилган Озиқ-овқат программасини қандай қилиб ва кимнинг ҳисобига бажаришмоқчи, деган савол туғилади. Ва ниҳоят улар давлатга гўшт ва сут маҳсулотлари етказиб бериш у ёқда турсин, ўз аҳолисини ушбу маҳсулотлар билан қандай қилиб таъминлай олишаркин? Ҳозир областлардан Тошкент шаҳрига гўшт юбориш тўхтатилди ва фақат ўзларини таъминлаш вазифасигина қолдирилди.

Картошкачилик, сабзавоткорлик, полизчилик, боғдорчилик ва узумчиликда тиғиз вазифаларни ҳал этиш керак. 1990 йилда картошка етиштиришни 1989 йилдагига нисбатан 1,5 баравар, сабзавотни 1,7 баравар, полиз маҳсулотларини 1,8 баравар, резаворларни 1,6 баравар ва узумни 2,2 баравар кўпайтириш зарур. Бу ҳол аҳоли жон боши ҳисобига сабзавот ва полиз маҳсулотлари истеъмол қилишни 160 килограммгача етказишни таъминлаш ёки тавсия этилган нормаларга етиб олиш, картошка, резавор ва узум бўйича эса уларга анча яқинлашиш имконини беради. Мазкур маҳсулотларнинг сифатини яхшилаш, ассортиментини кўпайтириш, нобудгарчиликни қисқартириш жуда муҳим. Бундай маҳсулотлар етиштиришни эртаги карам, пиёз ва кеч пишар тарвузлар ҳисобигагина эмас, балки мева-сабзавот маҳсулотларининг бошқа ҳамма турларини етиштиришни кўпайтириш ҳисобига ҳам эришиш айниқса муҳим.

Бу борадаги вазифаларни бажаришда Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» (раиси ўртоқ Убайдуллаев), Бўстонлиқ районидаги Абай номли (раиси ўртоқ Қурбонов), Самарқанд районидаги «Москва» (ўртоқ Норбоев) ва Энгельс номли (ўртоқ Меликов) колхозлар ўрнак кўрсатмоқдалар. Улар ҳар гектар ердан 370—400 центнер сабзавот олишмоқда.

Республикага четдан картошка келтириш интизоми йил сайин қўпол равишда бузилмоқда. Бунинг оқибатида 1989 йилнинг ўзидагина ажратилган фонд 56 фоизгина бажарилди. Бундай аҳвол биздан ўзимизни ўзимиз картошка билан таъминлаш тўғрисида чуқур ўйлаб кўришни талаб қилади. Шу мақсадда ҳукумат бу хусусда махсус қарор қабул қилди. Ундаги тадбирларни амалга ошириш 1995 йилга бориб республикани картошка билан таъминлаш имконини беради. Бу борадаги ишлар суст олиб борилаётган Андижон, Сирдарё областлари ва Қорақалпоғистон АССР хўжаликлари айниқса катта ишларни амалга оширишлари керак.

Боғдорчилик ва узумчиликдаги аҳвол жиддий яхшиланишга муҳтож. Уларнинг майдони секинлик билан кенгаймоқда. Боғ ва узумзорларнинг аксарияти жуда сийраклашиб кетган ва паст ҳосил бермоқда, боғлар ҳосили ҳар гектар ҳисобига 40 центнердан, узумзорларники эса 60 центнердан ошмаётир. Ҳамма боғлар ва узумзорларни тезроқ ижарага, оилавий пудратга бериш, зарур шарт-шароитлар яратиш лозим. Ахир бу усуллар ўзининг катта афзаллигини кўрсатдику, қачонгача унинг йўлида ғов бўлиб турувчиларга чидаб турамиз.

Шу кунларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетидаги кенгашнинг республика аҳолисига мурожаатига мувофиқ мева ва ток кўчатлари экиш икки ойлиги қизғин бормоқда. Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети, Шредер номидаги илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси сифатли кўчат етказиш билан бирга боғлар ва узумзорларни тўғри барпо этишда, уларни яхши парваришлашда хўжаликларга яқиндан ёрдам беришлари керак. Ҳар бир область ўзининг маҳаллий шароитига мослашган кўчатлар ўстириши мақсадга мувофиқдир.

Яқин вақтлар ичида айниқса шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг кенгайиши муносабати билан республикада мева-сабзавот маҳсулотлари етиштириш ҳажмлари анча ошади. Биз бунга аминмиз. Бу ҳол ана шу маҳсулотларни тайёрлаш, қайта ишлаш ва уни сақлашни кенг ривожлантиришни тақозо қилади. Бу йил республика колхозлари ва совхозларида 40 дан ортиқ янги консерва цехи, 500 та картошка, сабзавот ва мева сақлаш омборлари қуриш мўлжалланган.

Бундан ташқари, ҳукумат томонидан яқинда қабул қилинган қарорга мувофиқ шиша идишлар ва идишўров материаллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан комплекс чора-тадбирлар амалга оширилади. Яқин вақтлар ичида матлубот кооперацияси системасининг тайёрлов ишлари ва қайта ишловчи саноат фаолияти тубдан қайта қурилади, тайёрловчининг янги мақоми белгиланади. Хуллас, маҳсулот етиштирувчи бош ўринда турадиган тайёрлов системасига эга бўлишга кучимиз етади ва шу бўйича қарор қабул қилдик.

Ипакчилик ҳақида икки оғир сўз. Бу йил давлатга 28 минг тонна пилла сотиш керак. Бунинг учун тутзорларни яхшилашга кўпроқ эътибор бериш, ипак қурти боқишнинг ўзини тубдан ўзгартириш, якка тартибда боқиш учун 1—1,5 қути ва бригада усулида боқиш учун 5 қутига мўлжалланган енгил типдаги арзон қуртхоналарни кенг жорий этиш лозим.

Бу йил қишлоқ хўжалигида кўпгина муҳим масалалар бор. Лекин уларнинг энг асосийси пахтачиликдир. Бу соҳадаги ноxуш ҳолларни бартараф этиб, ерларнинг унумдорлигини ошириш мақсадида пахта толаси етиштиришни камайтириб унинг миқдорини 1,5 миллион тонна даражасида барқарорлаштириш лозим бўлади. Лекин ҳар ҳолда шуни ҳам айтиш керакки, яқин вақтлар ичида республиканинг пахтага оқилона ихтисослашувини сақлаб қолиш экономикамизнинг асосини ташкил этади.

Бизнинг пахтачиликдаги асосий вазифамиз пахта ҳосилдорлигини ҳар гектар ҳисобига 30 центнерга етказиш, бу йил 200 минг гектардан кўпроқ ерни ем-хашак ва озуқа экинларига бўшатиб бериш, хўжаликлардаги пахта майдонлари салмоғини, табиий-иқлим шароитларига қараб, 60—65 фоизгача қисқартиришдан иборатдир.

Ўтган йили бу вазифани бажаришда, қийинчилик билан бўлса ҳам, ёмон натижаларга эришганимиз йўқ. Бу қийинчилик социал кескинлик, айниқса қишлоқдаги кескинлик, жамоатчилик айрим гуруҳларининг пахтачиликка қарши кайфияти, харид нархлари даражасининг пастлиги ҳамда об-ҳавонинг ноқулай келганлиги, фавқулодда совуқ тушиб, кучли жала ва қор ёққанлиги оқибатида бир миллион гектардан кўпроқ майдондаги ғўзаларнинг нобуд бўлганлигидир. Лекин пахтакорларнинг букилмас иродаси, меҳнатни ташкил этиш юқори даражада бўлганлиги, бригадалар ва звеноларнинг пудрат ва ижара усулига ўтиши кенг авж олганлиги, колхоз ва совхозларга қисқа муддат ичида чигитни қайта экиш, аҳволни ўнглаб олиш, давлатга 5,3 миллион тонна пахта сотиш топшириғини бажариш ва пахта ҳосилдорлигини ҳар гектар ер ҳисобига қарийб 27 центнерга етказиш имконини берди.

Бундай фидокорона ва ҳалол меҳнатингиз, мислсиз ғайрат ва шижоатингиз учун сизларга, республикамизнинг барча меҳнаткашларига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети номидан самимий ташаккур билдиришга ва меҳнатингиздан барака топинг дейишга рухсат берасизлар.

Давлатга пахта толаси сотиш бўйича давлат буюртмасини бажаришга республикадаги қарийб ҳамма областларнинг колхоз ва совхозлари ўз ҳиссаларини қўшдилар. Бу борада Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Қашқадарё, Тошкент, Сурхондарё, Сирдарё, Наманган, Фарғона, Хоразм областлари айниқса яхши намуна кўрсатдилар.

Ана шу вазифани бажаришда Ғиждувон, Свердлов, Олтинкўл, Уйчи, Учқўрғон, Каттақўрғон, Шўрчи, Ангор, Гагарин, Чиноз, Ўзбекистон, Фрунзе, Хонқа, Янгиариқ районларининг колхозлари ва совхозлари ҳар гектар ердан 35 центнер ва ундан ҳам кўп ҳосил олиб, республика хирмонига барака киритдилар.

Ғиждувон районидаги С. Айний номли (раиси ўртоқ Мардонов), Учқўрғон районидаги Ленин номли (ўртоқ Бозоров), Пахтачи районидаги К. Маркс номли (ўртоқ Қаландаров), Сариосиё районидаги Калинин номли (ўртоқ Бўтаев), Чиноз районидаги Охунбобоев номли (ўртоқ Умаров), Ленинград районидаги Энгельс номли (ўртоқ Эргашев), Хонқа районидаги «Победа» (ўртоқ Исмоилов), Янгиариқ районидаги Аваз Ўтар номли (ўртоқ Оллоберганов) колхозлар ва бошқа кўпгина хўжаликлар 40 центнер ва ундан кўп пахта йиғиб-териб олиб, юксак натижаларга эришдилар.

Гурлан районидаги «Коммунизм» колхозидан Ўрозбой Назаров бригадаси ҳар гектар ердан 55 центнердан, Хатирчи районидаги Чкалов номли колхоздан Баҳром Ботиров бригадаси, Қарши районидаги А. Икромов номли совхоздан Эштемир Рустамов бригадаси 46 центнердан ҳосил кўтардилар. Каттақўрғон районидаги «Ленин йўли» колхозидан ижарачи Раим Носиров ҳар гектардан 50 центнердан, Тўрақўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозидан ижарачи Олтиной Жабборова эса 43 центнердан пахта олди. Биз бу ғайратли пахтакорларимиз билан фахрланамиз.

Ўртоқлар! Ўтган йили машиналар билан 2,8 миллион тонна ёки жами ҳосилнинг 53 фоизи териб олинди. Машина терими Сирдарё областида 83 фоизни, Тошкент областида 80 фоизни, Қорақалпоғистон АССРда 64 фоизни ташкил этди.

Кўпгина илғор механизаторлар 200 тоннадан ва ундан ҳам ошириб пахта тердилар. Бундай илғорлар орасида Элликқалъа районидаги «Қирғизобод» колхозидан Қосим Уббадинов, Ромитан районидаги Энгельс номли колхоздан Тўймурод Аҳадов, Косонсой районидаги «Косон» совхозидан Салим Шаропов, Иштихон районидаги Охунбобоев номли колхоздан Юсуф Жумаев, Гагарин районидаги «Пограничник» совхозидан Алишер Мирзаев, Мирзачўл районидаги «Ўзбекистон» совхозидан Убай Бекмирзаев, Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозидан Карим Бозорбоев ва Охунбобоев номли колхоздан Соли Холмирзаев, Фрунзе районидаги «Коммунизм» совхозидан Саид Қобилов ва бошқалар бор.

Пахтага қўшимча ҳақ жорий этилганлиги пахтакорларнинг меҳнатдаги шижоатига, умуман пахтачиликнинг ривожланишига ижобий таъсир кўрсатди. Ўтган йилги қийинчиликларга қарамай, колхозлар ва совхозлар 1988 йилдагига нисбатан 120 миллион сўм кўп даромад олдилар.

Лекин пахтакорларнинг меҳнат унумини кўтаришда ҳам жуда кўп ишлатилмаган имкониятлар ва муаммолар бор. Аввало хўжаликда кўпи билан битта, районларда эса битта-иккита селекцион навни жойлаштиришдан иборат белгиланган тартибга риоя қилиш, уруғчилик ишларини тўғри йўлга қўйиш керак. Бу пахтачиликдаги энг катта муаммо бўлиб қолди. Республикада яқинда бу соҳани тубдан яхшилаш юзасидан тегишли қарор қабул қилинди, чигит етиштириш, тайёрлаш ва сотиш бўйича хўжалик ҳисобидаги «Ўзсемхлопок» республика илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси тузилди. Уруғчиликни яхши йўлга қўйилган замонавий тармоққа айлантириш юзасидан бошқа тадбирлар ҳам белгиланди.

Бу тадбирлар орасида селекция ишлари айниқса катта роль ўйнаши керак. Мазкур иш билан ҳозир учта йирик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси — «Союзхлопок», «Ғўза селекцияси» ва «Биолог» бирлашмалари шуғулланмоқда. Лекин ҳозирча уларнинг самараси кам. Пахтакорлар ҳозирга қадар V, IV ва I типдаги серҳосил, сифатли тола берадиган навларга эга эмаслар.

Барча ишларни, айниқса ҳосилни йиғиб-териб олиш ишларини механизациялаш даражасини ошириш керак. Хўжаликларнинг ҳозирги моддий-техника базаси ҳам бунга имкон беради. Ишларнинг механизациялашгани туфайли 1 центнер пахтанинг таннархи Тошкент областида 54,4 сўмни ташкил этди, Андижон областида эса 1 центнер пахтанинг таннархи хўжаликларга 69,5 сўмга тушди. Мана қаерда резервларимиз! Бу йил илғор хўжаликлар ва районлар тажрибасига таяниб, машина терими ҳажми 3,4 миллион тоннага етказилади ёки ҳосилнинг камида 65 фоизи териб олинади.

Машина терими ҳақида гапирганда пахтакорларнинг академик Глушенко раҳбарлигидаги тармоқлараро илмий-техникавий марказ шанига билдирилаётган эътирозлари ҳақида ҳам айтиб ўтиш керак. Бу марказ барпо этилгандан буён 3 йилдан кўп вақт ўтди. Лекин яхши пахта териш машинаси ҳали ҳам йўқ, уни яратиш тўғрисидаги ваъдалар ҳам бажарилмаяпти. Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш институтига, пахтачилик учун машиналар яратиш бўйича бош ихтисослаштирилган конструкторлик бюроси коллективи шанига ҳам шундай эътирозлар билдирилмоқда.

Пахта тозалаш саноати олдида катта вазифалар турибди. Пахта толасининг сифати кўп жиҳатдан шу вазифаларнинг қандай бажарилишига боғлиқ. Ўтган йили улар планни бажариб истеъмолчиларга 1,6 миллион тоннадан ортиқ пахта толаси жўнатдилар.

Шундай бўлса-да, ҳали бу тармоқда камчиликлар оз эмас. Кўпгина корхоналарда, айниқса Қашқадарё, Сурхондарё, Сирдарё областларидаги корхоналарда нормадан ортиқ куйинди чиқишига йўл қўйилмоқда. Тармоқнинг техника билан жиҳозланиш даражаси ошмаяпти, кўпчилик заводлар эски технология буйича ишлаяпти. Ўтган йил охирида республика Министрлар Совети Президиуми «Ўзхлопкопром» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси масалаларини махсус кўриб чиқиб, тегишли чора-тадбирлар белгилади, тармоқни раҳбарлар билан мустаҳкамлади. Бу тармоқда ишни шундай қайта қуриш керакки, токи ҳар бир колхоз ва совхоз ўзи етиштирган пахтага ўзи хўжайинлик қилсин, толани истеъмолчиларга ўзи сотсин, пахта заводлари эса бу маҳсулотни қайта ишлаш бўйича уларга хизмат кўрсатсин.

Пахта тозалаш заводларининг пахтачилик хўжаликлари билан интеграциясини ривожлантириш, пировард натижалардан манфаатдорликни ошириш мақсадида республикада пахта маҳсулотлари тайёрлаш, қайта ишлаш ва жўнатиш системасини ўзгартириш тажриба қилиб кўрилмоқда. Энди ҳамма гап колхозлар ва совхозларда қолган тажрибадан ишлаб чиқаришга жорий қилишга ўтиш керак. Бу ишда қатнашувчи кўпчилик колхозлар ва совхозлар қўшимча фойда олдилар. Масалан, Ульянов районидаги 15-совхоз ўтган йили шунинг ҳисобига қарийб 770 минг сўм ёки хўжалик жами даромадининг 59 фоизини олиб, фойда планини 2,2 баравар, Хива районидаги Ленин номли колхоз тегишли равишда 530 минг сўм (27 фоиз) олиб, 1,6 баравар, Китоб районидаги 33-совхоз— 330 минг сўмдан кўпроқ (10,5 фоиз) олиб, 4,8 баравар ошириб бажарди. Бошқа мисолларга ҳожат йўқ ўртоқлар, татбиқ керак.

Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшиламасдан, сув ресурсларидан оқилона фойдаланмасдан, прогрессив усуллар ва техника ёрдамида суғоришни жорий этмасдан туриб қишлоқ хўжалигини муваффақиятли ривожлантириб бўлмайди. Ўтган йили сув хўжалиги органларининг асоссиз тугатилганлиги республикада бу борадаги ишларга жиддий зарар етказди. Яхшиямки, ўз вақтида эс-ҳушимизни йиғиштириб олиб, йиллар давомида синовдан ўтган мелиорациялаш системасини вайрон қилишга хотима бердик.

Энди аҳволни тузатиш пайти келди, илгаридан суғориб келинаётган ерларнинг сифатини яхшилашга, янги ерларни ўзлаштиришга ёндашишларни тубдан ўзгартириш керак. Яқин келажакда эса ерларни ўзлаштиришни асосан лалми, контур ичидаги ерлар ва фақат белгиланган сув лимитлари доирасида амалга ошириш, бунда сув сарфини камида 1,2—1,3 баравар қисқартириш зарур.

Бугунги кунда республиканинг 2,2 миллион гектардан кўпроқ суғориладиган ерлари комплекс қайта тиклаш ишлари ўтказишни талаб қилади. Шулардан ярим миллион гектар ер, айниқса ноқулай, лекин уларни биринчи навбатда тузатиш керак.

Бу ўринда Орол тўғрисида қисқача бўлса-да тўхтаб ўтиш жоиздир. Чунки бу масала ҳозирги вақтда умумиттифоқ миқёсидаги муаммо бўлиб қолди. Бугунги кунда уни барқарорлаштириш ишлари бошланди. Шундай бўлса-да, партия ва ҳукуматнинг қарорида назарда тутилган бу регионнинг табиатини муҳофаза қилиш ва санитария ҳолатини яхшилаш программасини шу мақсадлар учун маблағ ажратиш ва моддий-техника жиҳатидан таъминлаш мумкин бўлган тақдирдагина аниқ бажариб бўлади.

Бунинг учун ягона буюртмачи вазифаларини бажарадиган, бу регионадаги бутун сув хўжалиги ва мелиоратив қурилиш ишларини зиммасига оладиган ихтисослаштирилган иттифоқ ташкилоти тузилиши керак ва бу масалани биз СССР ҳукумати ечимига қўйдик.

Республикада сув ресурсларининг тақчиллиги кучайиб ҳаммамизни ташвишга солмоқда. Шунинг учун сувни асраш чораларини амалга ошириш билан бир вақтда Ўрта Осиёга сув ресурсларини келтириш масалаларини илмий ишлаб чиқиш зарурати бор. Бунингсиз ривожланиш истиқболи ҳам, бундан кейин аҳолининг ҳаёт кечиришини ҳам тасаввур этиб бўлмайди. Бу масала қанчалик мураккаб бўлмасин, лекин ечишга ҳаракат қилишимиз керак.

(Давоми учинчи бетда).

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1990 йил 16 мартдаги қарори

КПСС XXVIII съездини чақириш, партияда ҳисобот-сайлов кампаниясини ўтказиш муддатлари, вакиллик нормаси ва съезд делегатларини сайлаш тартиби тўғрисида

1. КПСС Марказий Комитети 1989 йил сентябрь Пленумининг қарорлари ўзгартирилиб, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг навбатдаги XXVIII съезди 1990 йил 2 июлда Москва шаҳрида Кремлнинг Съездлар саройида чақирилсин.

2. Съезд муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилсин:

1) Қайта қуришнинг бориши ва партиянинг вазифалари тўғрисида. КПСС Марказий Комитетининг Ҳисоботи. Докладчи — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачев.

2) КПСС Марказий тафтиш комиссиясининг ҳисоботи. Докладчи — КПСС Марказий тафтиш комиссияси раисининг ўринбосари ўртоқ А. А Низовцева.

3) КПССнинг «Инсонпарвар, демократик социализм сари» Ҳаракат дастури тўғрисида.

4) КПССнинг Устави ҳақида.

5) КПСС Марказий Назорат-тафтиш комиссияси тўғрисидаги низом ҳақида.

6) Партиянинг марказий органларини сайлаш.

КПСС Ҳаракат дастури ва Устави билан боғлиқ масалалар биринчи масала юзасидан қилинадиган докладда баён этилиши мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин.

3. КПСС XXVIII съездига вакиллик нормаси партиянинг 4 минг аъзосидан бир делегат қилиб белгилансин.

4. КПСС XXVIII съездига делегатлар сайлаш кенг демократик асосда, мусобақалашув ва муқобиллик вазиятида, барча коммунистларнинг бевосита иштирокида ўтказилиши зарур, деб ҳисоблансин.

КПСС XXVIII съездига делегатлар сайлаш тартиби тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг партия қурилиши ва кадрлар сиёсати масалалари комиссияси томонидан партия ташкилотларининг, коммунистлар ва партиясизларнинг таклифлари асосида ишлаб чиқилган таклифлар қабул этилсин (илова қилинади).

Қабул этилган тартибга мувофиқ, сайланган делегатларнинг рўйхатларини область ва ўлка партия конференциялари, иттифоқдош республикалар Компартияларининг съездлари, Украина, Белоруссия, Ўзбекистон ва Қозоғистон Компартияларида — область партия конференциялари, Москва шаҳрида — КПСС район конференциялари расмийлаштириб, КПСС XXVIII съездига тақдим этадилар.

Совет Армияси, Ҳарбий-Денгиз Флоти, ички ва чегара қўшинлари партия ташкилотлари ҳисобида турувчи коммунистлар КПСС XXVIII съездига делегатларни тегишли қўшилмалар, қўшин турлари ва Қуролли Кучлар турлари партия конференцияларида сайлайдилар.

Чет эллардаги совет муассасалари партия ташкилотлари ҳисобида турувчи коммунистлар КПСС XXVIII съездига делегатларни Москва шаҳрида ўтказиладиган ўз партия конференцияларида сайлайдилар.

5. Партия ташкилотларидаги ҳисобот-сайлов кампаниясини ўтказиш тартиби ва муддатларини иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, РСФСРдаги КПСС ўлка, область комитетлари белгилайдилар.

Шаҳар (район партия структурасига эга бўлган шаҳарларда), округ, область, ўлка партия конференцияларига, иттифоқдош республикалар Компартияларининг съездларига делегатлар сайлаш тартибини тегишли партия комитетларининг пленумлари белгилайдилар. Конференция ва съездларга делегатлар сайлаш ва партия органларини тузиш давомида ушбу қарорда КПСС XXVIII съездига делегатлар сайлаш учун белгиланган ёндашувлардан ва КПСС янги Устави лойиҳасининг қоидаларидан фойдаланиш тавсия этилсин.

6. Конференция ва съездларга делегатлар сайловини, шунингдек раҳбар партия органларига сайловни демократиялаш мақсадида қуйидагилар белгилаб қўйилсин:

Бошқа номзодларга нисбатан энг кўп овоз олган, аммо йиғилишда қатнашган КПСС аъзолари, конференция, съезд делегатлари, партия комитети аъзолари ёки сайлаб қўйилган бошқа орган аъзолари овозларининг ярмидан кўпини олган номзодлар сайланган ҳисобланади;

тегишли партия ташкилоти ёки Компартиянинг олий органи бўлмиш партия йиғилиши, конференция, съезд партия комитетининг биринчи секретари (партия комитетининг секретари)ни ёки сайлаб қўйиладиган бошқа шахсни йиғилиш, конференция ёки съезднинг бутун состави билан сайлаш тўғрисидаги масалани ҳал этишга ҳақлидир. Айни вақтда сайлаб қўйиладиган муайян шахсни келгусида алмаштириш тартиби белгиланади.

КПССнинг янги Устави қабул этилгунга қадар шу қоидаларга амал қилинсин.

7. Иттифоқдош республикалар Компартияларининг ҳисобот-сайлов йиғилишларида, конференцияларида, съездларида партия ташкилотларидаги ишларнинг аҳволи, партиявий ишни тубдан яхшилаш тадбирлари чуқур ва атрофлича кўриб чиқилсин, КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига Ҳаракат дастури, КПСС Устави лойиҳалари муҳокама қилинсин. Ҳисобот ва сайловлар, партия съездига бутун тайёргарлик ишлари коммунистларнинг ҳар хил нуқтаи назарларини аниқлаш имконини бериши, улар ҳар қандай фикрга, озчиликнинг ўз позициясини билдириш ҳуқуқига ҳурмат билан қараши руҳида ўтказилиши муҳимдир. Йиғилишлар, конференциялар ва съездларнинг амалий тусда ўтишини, партиянинг жамиятдаги роли ва фаолиятининг, партия ички турмушини демократиялашнинг туб масалаларига, партиялилар оммаси ҳокимиятини қарор топтиришга оид таклифлар коллектив бўлиб ишлаб чиқилишини таъминлаш зарур.

КПСС XXVIII съездига тайёргарлик ишлари коммунистларни ғоявий ва ташкилий жиҳатдан жипслаштиришга, ҳар бир партия ташкилотининг иш қобилиятини оширишга, КПССнинг жамиятдаги пешқадамлик ролини мустаҳкамлашга, қайта қуришни чуқурлаштириш вазифаларини ҳал этишда партиянинг фаолиятини кучайтиришга кўмаклашмоғи лозим.

Қайта қуриш ишига садоқатли, партия ташкилотларининг мададига сазовор бўлган, партиявий-сиёсий усулларни эгаллаб олган коммунистлар орасидан янги, навқирон кучларни партиявий ишга жалб қилишга, КПССни янгилашга партия XXVIII съезди қарорлари асосида таъсирчан тус бера оладиган кишиларни партиядаги раҳбарлик лавозимларига кўтаришга алоҳида эътибор берилиши лозим.

8. XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг йўл-йўриқларига биноан, бўлғуси партия съездларида ва конференцияларида ягона назорат-тафтиш комиссиялари сайланиши мумкин. Назорат-тафтиш комиссиялари КПСС XXVIII съездигача ўз амалий ишида КПСС Марказий Комитети тасдиқлаган муваққат низомга амал қилишлари мумкин («Известия ЦК КПСС», 1-сон, 1989 йил).

9. Марказий Комитетнинг Сиёсий бюросига КПСС XXVIII съездига тайёргарлик билан боғлиқ бўлган ишларни КПСС Марказий Комитетининг аъзолари ва аъзолигига номзодларни, жойлардаги партия фаолларини кенг жалб қилиб, ошкора ва рўй-рост ўтказиш топширилсин. Съездга сайланган делегатлар орасидан КПСС съездига асосий ҳужжатлар ва қарорларни ишлаб чиқадиган комиссиялар (группалар) тузиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ 1990 ЙИЛ 16 МАРТДАГИ ҚАРОРИ

Россия партия конференцияси тўғрисида

1. КПССнинг XXVIII съездига қадар Россия партия конференциясини чақириш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин.

2. Россия Федерациясининг партия ташкилотларидан КПСС XXVIII съездига сайланган делегатлар конференциянинг делегатлари бўладилар, деб белгилансин.

3. Конференцияни тайёрлаш ва ўтказиш КПСС Марказий Комитетининг Россия Бюросига топширилсин. Шу мақсадда тегишли партия комитетларининг пленумларида сайланган ўлка, область, округ, Москва шаҳар партия ташкилотларининг вакиллари орасидан (ҳар бир ташкилотдан бир киши) тайёргарлик комитети тузилсин.

Ўзбекистон деҳқончилик саноати илғорларининг қурултойи

ДЕҲҚОННИ ЕРНИНГ ҲАҚИҚИЙ СОҲИБИГА АЙЛАНТИРАЙЛИК

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

Бу йил, айниқса Қора дарё, Зарафшон ҳавзаларида, Амударё этакларида сув танқислиги кутилмоқда. Юзага келган аҳволни ҳисобга олиб, СССР Министрлар Совети республикага ёрдам тариқасида сув танқислиги оқибатларини тугатиш мақсадида қўшимча моддий-техника ресурслари ажратди. Энди сув хўжалиги министрлигига ва қурувчиларимиз енгни шимариб ишлашга тўғри келади.

Кўпгина колхоз ва совхозлар тажрибасига қараганда республика қишлоқ хўжалиги юқори самарали бўлиши керак, шундай бўлади ҳам. Бу ҳол айни вақтда республика иқтисодиётини анча мустаҳкамлайди. Шундай бўлса-да, бу борада ҳали бирмунча камчиликлар мавжуд.

Кўпгина хўжаликларда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши самарадорлигини оширишда силжиш йўқ. Суғориладиган ҳар 100 гектар ер ҳисобига ялпи маҳсулот етиштириш даражаси бўйича областлар ўртасидаги тафовут 2—3 бараварга етади. Масалан, Сирдарё области колхозлари ва совхозлари ҳар 100 гектар ҳисобига 117 минг сўмлик маҳсулот етиштирса, Сурхондарё областида эса 305 минг сўмлик етиштиради. Хўжаликлар бўйича тафовут бундан ҳам катта.

Натижада 1989 йилда ялпи қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ишлаб чиқариш 1988 йилдагига нисбатан республикада 4,5 фоиз қисқариб кетди, хўжаликларнинг қарийб ярмининг самарадорлиги 15 фоиздан ошмаяпти, совхозларнинг олтидан бир қисми зарар кўрмоқда. Бунга сабаблар жуда кўп. Лекин қишлоқ хўжалиги иқтисодиёти пахтага ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотларига харид нархларини ошириш билан ҳам боғлиқдир. Бу ҳол меҳнатга тўланадиган ҳақни оширишни, мелиорация ишларига харажатларнинг ўрнини қоплашни ва қишлоқнинг ўткир социал муаммоларини ечишни таъминлайди. Бу масалалар сўнгги вақтларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг диққат марказида турибди. Бу масалалар КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети олдига қўйилган. Бу ишда халқ депутатлари аграрчилар катта ёрдам кўрсатмоқдалар. Улар СССР халқ депутатлари II Съездида СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков билан учрашиб, республика олдида турган долзарб масалаларни кўндаланг қилиб қўйдилар.

Ҳозирги вақтда иттифоқ органларида пилла, тамаки, каноп, парранда, сут мол гўшти харид нархларини ошириш хусусидаги республика таклифини асослаб бера олдик. Ҳозир пахтанинг нархини келишиб олиш юзасидан олиб борилаётган ишлар давом этмоқда. Пахтанинг харид нархини 1,8 баравар ошириш тўғрисидаги таклиф ҳам қабул қилинди. Бироқ пахтанинг харид нархи бизни ҳали қониқтирмайди. Пахта толасига давлат буюртмаси даражасини 70 фоизгача қисқартириш, республикадан кунжара олиб чиқиб кетилишини, пахта шелухасидан саноат эҳтиёжлари учун фойдаланишни камайтириш, пландан ташқари бутун маҳсулотни мустақил равишда чет мамлакатларга сотиш ва бошқа таклифлар қўйилмоқда. Биз бу масалаларни қатъият билан ва узил-кесил СССР Министрлар Совети олдига қўйдик ва унинг ижобий ҳал бўлишига умидвормиз, тинимсиз шу масалалар устида иш олиб боряпмиз.

Шу билан бир пайтда республика томонидан мамлакатнинг бошқа минтақаларида хом ашёни қайта ишлашдан олинадиган оборот солиғининг бир қисмини жумҳурият бюджетига ўтказиш ҳақидаги таклифни ҳам қўйдик. Масаланинг биз қўйган тарзда ҳал қилиниши биргина пахта толаси, жун, қоракўл тери, тамаки, ипак хом ашёси ҳисобидан Ўзбекистон ССР бюджетига ҳар йили қўшимча равишда 3 миллиард сўмдан кўп маблағ олиш ва жумҳуриятимиз қандайдир дотацияда эканлиги ҳақидаги кўпгина масалаларга хотима беришга имкон яратади.

Ишлаб чиқаришни ихтисослаштиришни ва йириклаштиришни кучайтириш керак. Кейинги йилларда деҳқончилик саноати тармоқларини қайта қуриш жараёнида бу соҳада кўп хатоларга йўл қўйилди.

Жойларда хўжаликларнинг иқтисодий зарар билан ишлашини тугатиш шиори остида бутунлай асоссиз равишда иқтисодий бақувват совхозларни ихтисослаштирилган қолоқ хўжаликлар билан бирлаштира бошладилар. Натижада пахтачилик совхозлари таркибига кирган ва илгари мустақил бўлган боғдорчилик-узумчилик ва сабзавотчилик хўжаликлари маҳсулот ишлаб чиқаришни кескин камайтириб юбордилар. Масалан, «Пскент» совхози таркибига кирган Вахрушев номли совхозда узум ишлаб чиқариш қарийб 1,4 баравар камайди. Бу кейинги вақтларда айниқса, Бухоро, Самарқанд ва Сурхондарё областларида юз берган ер бўйича низоларнинг сабабларидан биридир.

Мен шу боисдан ҳукуматни жуда ҳаяжонга солаётган бир муаммо устида тўхталиб ўтмоқчиман. Охирги вақтда колхозлар, совхозлар, бригадалар, қишлоқлар ўртасида ер тақсимотини қайтадан кўриб чиқиш бўйича жанжаллар кўпайиб қолди. Бир қулоч ер деб бутун умр тўй ва маъракада бирга ўтган қишлоқларнинг аҳолиси юз кўрмас даражасига бориб етмоқда.

Охирги пайтда юзлаб кишилар шу масалалар билан Тошкентга тез-тез келадиган бўлиб қолдилар. Нима, жойларда шу масалаларни ҳал қиладиган ҳукумат ёки Советлар қолмадими? Ахир ер талашиш ўрнига ҳаммамизни боқаётган момо ерга бўлган муносабатимизни ўзгартиришимиз унинг ҳосилдорлигини ошириш ва унумли фойдаланиш эмасми? Бу муаммоларни ечиш учун ҳукумат махсус қарор қабул қилди. Қарорда ана шундай ҳолларнинг олдини олиш чоралари белгиланди. Янги колхозларни тузиш ва майдалаштириш фақат колхозчиларнинг умумий йиғилиши қарори билан амалга оширилиб, район ижроия комитетлари томонидан, совхозлар эса — область ижроия комитетларининг қарори билан тасдиқланади, деб белгилаб қўйилди. Район ичида ердан фойдаланувчилар ўртасидаги ҳамма ер масалалари район ижроия комитети, районлар ўртасида эса область ижроия комитетлари, областлар ўртасида эса Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан амалга оширилади.

Қишлоқлар ўртасида келиб чиқадиган ер хусусидаги ва бошқа жанжалли масалаларни зудлик билан ҳал этиш учун баобрў ва элга хизмати билан танилган кишилардан ўз-ўзини бошқарув кенгашлари тузилади ҳамда уларга меҳнаткашлар манфаатини ҳимоя қилиш ҳуқуқи берилади. Қурултой қатнашчилари ҳам бу ишлардан четда турмайдилар, деган умиддамиз.

Ўртоқлар!

Янги хилдаги агросаноат ташкилотларини тузиш бўйича ишларни жиддий яхшилаш талаб қилинади. Бу ерда ҳали пала-партишлик, шошма-шошарлик, охиригача ўйламасдан иш қилиш ҳоллари кўп учрайди. Лекин бу соҳада муҳим натижалар бераётган янги ишлаб чиқариш шакллари ҳам мавжуд.

Масалан, Мирзачўл районидаги Сегизбоев номли совхоз (директори ўртоқ Сериков) барча ишлаб чиқариш бўлинмаларини кооператив асосга ўтказди ва 17 та кооператив тузди. Уларнинг ҳар бирига 5 йиллик муддатга деҳқончилик қилиш учун 250-300 гектар ер ва барча асосий воситалар берилди. Ширкат ичида кўпроқ оилавий ижара бўлинмалари тузилди.

Бу совхознинг маъмурий бошқарув аппаратини уч марта қисқартиришга, ўтган йили қайта экишларга қарамасдан, ҳар гектар ердан 30 центнердан пахта хом ашёси олишга имкон берди. Меҳнат унумдорлиги 8,6 минг сўмни ташкил қилди. Ойлик иш ҳақи 400 сўмдан ошиб кетди. Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли колхоз (ўртоқ Мадиёров) ва республикадаги бошқа бир қатор хўжаликлар ҳам шу соҳада юксак кўрсаткичларга эришдилар.

Бироқ бундай хўжаликлар сони ҳали кам. Ҳозир республика колхоз ва совхозлари ишлаб чиқариш бўлинмаларининг бешдан бир қисмидан камроғи ижара асосларида ишлаяпти. Бу аҳволни тўғрилаш, зарар кўриб ишлайдиган барча корхоналар ва хўжаликларни ижарага ўтказиш ишларини авж олдириш керак. Ҳукумат қарорига мувофиқ уларнинг муддати ўтиб кетган қарзлари ҳисобдан чиқариб ташланади.

Ҳозирги вақтда республика хўжаликларининг бўйнида 2,6 миллиард сўм шундай қарз бор. Аммо, кўпгина областларда, айниқса Самарқанд, Наманган, Бухоро, Сурхондарёда бу иш ҳали жонланиб кетгани йўқ. Бунинг натижасида республика бўйича фақат шу қарзларга юз миллионлаб жарима тўланмоқда. Бу масала устида бирон бир киши бош қотираяптими ўзи? Молия министрлиги ва унинг жойлардаги органларига ҳам шу саволни берсак бўлади.

Агросаноат комплексининг кейинги тараққиёти республиканинг иқтисодий мустақиллигини ошириш, унинг ташқи иқтисодий алоқаларини такомиллаштириш билан чамбарчас боғлиқдир. Ҳозир биз ишлаб чиқараётган пахта толасининг ҳар учинчи тоннаси чет элга сотилади; валютадан омилкорона фойдаланилса, бу маблағлар қишлоқда соғлиқни сақлашнинг моддий базасини анча мустаҳкамлаган, аҳолининг социал эҳтиёжларини қондиришга ёрдам берган, пахта, пилла, бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича янги корхоналарни тузиш ва қуришни жадаллаштирган бўлур эди.

Бироқ мазкур маблағларнинг эгалари, айниқса, «Узхлопкопром» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Узагроинторг», «Новоэкспорт» идоралари бу иш билан амалда шуғулланмаяптилар. Натижада пахта, пилла, бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сотишдан олинаётган валюта ҳанузгача уни ишлаб топганларга, биринчи навбатда колхозлар ва совхозларга етиб бормаяпти. Бу масалаларни адолатли ҳал қилиш учун республикада Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети тузилади, у республика, аввало, қишлоқнинг манфаатларидан келиб чиққан ҳолда экспорт ва импорт қилишнинг иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқлигини белгилайди.

Ўзаро фойдали тенг алмашув асосида регионлараро алоқаларни ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш ҳам зарур. Ёқутистон АССРдаги «Якуталмаз» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси билан шартнома тузган Чиноз районидаги «Партия XXIV съезди» совхозининг тажрибаси кенг тадбиқ қилишга арзийди.

Шартномага мувофиқ сибирликлар умумий саҳни 12 гектар бўлган теплица комбинати, 2 миллион шартли банка маҳсулот чиқариш қувватига эга бўлган консерва цехи, 500 тонна сиғимли холодильник қуриш, шунингдек 10 гектар ерга қулупнай ва 2 гектар ерга лимон экиш учун совхоз ҳисобига маблағ ажратдилар. Ҳар йили полиэтилен плёнка, пўлат тунука, прокат, қурилиш материаллари етказиб берилади. «Партия XXIV съезди» совхози ҳар йили етиштириладиган сабзавотлар ва ишлаб чиқарилган консерваларнинг ярмини уларга жўнатиш мажбуриятини олди. Хўжалик ажратилган маблағларни қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш ҳисобига 2000 йилгача қайтаради.

Ленинград шаҳри ва Ленинград области билан ўзаро фойдали иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг амалга оширилиши ҳам бу борада ижобий натижа беради.

Кадрларни, айниқса, қишлоқ хўжалиги ишининг турли участкаларини бошқаришга лаёқатли раҳбар ходимларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашни яхшилаш, янгича иқтисодий фикрловчи мутахассисларни тарбиялаш асосий вазифамиздир. Республикада, республика агросаноат комплексини бошқариш олий мактаби ва бошқа ўқув юртлари бўлишига қарамасдан, бу иш яхши йўлга қўйилмаган. Бу аҳволни тузатиш керак. Тошкент область Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли (раиси ўртоқ Мадиёров), Охунбобоев номли (ўртоқ Рўзматов), Сирдарё районидаги «Ленинград» (ўртоқ Синдоров) колхозлари каби илғор хўжаликлар базасида кадрларни тайёрлашни ва қайта тайёрлашни ташкил қилса арзийди. Қишлоқ хўжалигида ишловчи раҳбар ходимларни тез-тез алмаштиришга йўл қўймаслик, уларнинг мавқеини кўтариш даркор.

Агросаноат комплексини, айниқса қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда илмий муассасаларнинг, айниқса ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг тавсияларига таяниш даркор. Аммо уларнинг фаолияти ҳозирча етарли самара берганича йўқ. Қишлоқ хўжалиги, қайта ишлаш саноати кўплаб масалалар бўйича илмий асосланган тавсияларга эга эмас. Айниқса бу чорвачиликни, қайта ишлашни, ижарани, агросаноат интеграциясининг янги шаклларини, меҳнатни ташкил қилиш ва унга ҳақ тўлашни ривожлантиришга тегишлидир. Республика «Дефолиант» илмий марказининг иши натижалари ҳам сезилмаяпти. Бутифосни қўллаш тақиқлангандан кейин хўжаликлар ҳозиргача ғўза баргини тўкишда унинг ўрнига кам заҳарли ва самарали препарат олишгани йўқ. Республика Фанлар академияси, ВАСХНИЛнинг Ўрта Осиё бўлими ўз институтлари фаолиятини тубдан яхшилашлари, уларнинг далаларга, боғларга ва фермаларга таъсирини самарали қилмоқлари зарур.

Янги аграр сиёсатнинг асосий йўналишларидан бири, республика ҳукуматининг катта ғамхўрлиги — қишлоқнинг ҳар томонлама ижтимоий аҳволини яхшилашдир. Шунинг учун қишлоқнинг социал ривожланишини жадаллаштириш, уни қайта қуришнинг қабул қилинган комплекс программасига биз алоҳида эътибор берамиз. Бу борада кўп иш қилинмоқда. Ўн иккинчи беш йилликка социал соҳани ривожлантириш учун агросаноат комплексига капитал маблағ илгаригига қараганда бир ярим баравар кўп йўлланди, уларнинг салмоғи 1986 йилдаги 28 фоиздан 1989 йилда 42 фоизга ўсди. Қишлоқда уй-жой, мактабгача болалар муассасалари, маданият объектлари, инженерлик тармоқларини ишга тушириш сезиларли даражада кўпайди. Туямўйин—Нукус, Туямўйин—Урганч сув етказиб бериш тармоқлари қурилишлари тугалланмоқда.

Қишлоқда ишга яроқли аҳолининг иш билан бандлиги ошди, қишлоқ меҳнатчиларининг фаровонлик даражаси кўтарилмоқда. Беш йиллик мобайнида совхоз ишчиларининг ўртача иш ҳақи 156 сўмдан 192 сўмга ёки 1,2 баравар, колхозчиларники 130 сўмдан 150 сўмга ёки 15 фоиз ошди.

Бироқ қишлоқнинг социал ривожланиши ҳамон пастлигича қолмоқда, унинг шаҳардан тафовути амалда қамаймаяпти. Ҳозир қишлоқ турар жой фондининг атиги 25 фоизи марказий иситишга, 34 фоизи канализацияга, 8 фоизи иссиқ сув таъминотига эга.

Қишлоқда капитал қурилиш суръатларини жадаллаштириш керак. Шу муносабат билан бу йил 1989 йилга нисбатан уй-жойларни ишга туширишни 10 фоиз, мактабгача болалар муассасаларини 1,7 баравар, мактабларни 1,2 баравар, клублар ва маданият уйларини 1,1 баравар, газ тармоқларини 1,4 баравар, водопровод тармоқларини 2,4 баравар кўпайтириш кўзда тутилган. Шахсий уй-жой қурилишига алоҳида эътибор берилмоқда. Бу ишларга фақат ссуданинг ўзидан 650 миллион сўмдан кўп маблағ ажратиш мўлжалланмоқда. Қурилиш индустриясини ривожлантириш бўйича мақсадли программа қабул қилинди. Унда якка тартибда уй-жой қурувчиларга алоҳида эътибор берилиб, 6 миллион квадрат метр уй-жой қуриш учун қурилиш материаллари етказиб бериш долзарб вазифа қилиб қўйилди. Шу муносабат билан колхоз ва совхозларда ғишт ва бошқа бинокорлик материаллари ишлаб чиқарувчи ёрдамчи корхоналар қурилишини ҳар томонлама тезлаштириш мақсадга мувофиқ деб ўйлаймиз.

Қишлоқ аҳолисини сифатли ичимлик сув билан таъминлаш ва уларнинг уй-жойларини газлаштириш, телефонлаштириш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилиш керак. Мана шу мақсадларда Бекобод металлургия заводида қувурлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда. Бу иш амалга ошса қишлоқларимизни XIII беш йилликда асосан газлаштириш ва водопровод системасига ўтказишга имкон яратилади.

Азиз ўртоқлар! Қишлоқнинг муҳим ижтимоий муаммоларидан бири бўлган иш билан бандликка алоҳида эътиборни қаратиш лозим. Ишлаб чиқилаётган «Иш билан бандлик» программасини амалга оширишни тезлаштириш зарур. Унга мувофиқ ноишлаб чиқариш тармоқларини ривожлантириш, қишлоқ жойларда саноат филиаллари ва цехлар қурилиши, кўп тармоқли район саноат комбинатлари ташкил этиш, ёрдамчи корхоналар тузиш ҳисобига 1990 йилда камида 290 минг киши ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб этилади. Бу ишларни амалга ошириш маҳаллий Советларнинг активлигига ҳам боғлиқ бўлиб қолди.

Хотин-қизлар ва болалар шароитига алоҳида эътибор бермоқ керак. Бунинг учун хотин-қизларнинг аҳволини тубдан яхшилаш, оилани, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бўйича ишлаб чиқилаётган давлат программаси доирасида қишлоқда хотин-қизларнинг иш билан бандлигини ошириш, уларнинг меҳнат шароитларини ташкил этишни ва меҳнатига ҳақ тўлашни яхшилаш, қўл меҳнати қўлланиладиган соҳаларни кенгайтириш, қаҳрамон оналарга бериладиган пенсия миқдорини ошириш имкониятларини қидириб топиш ва бундай пенсияларни иш стажи бўлмаса ҳам тайинлаш бўйича тадбирлар қубул қилиниши лозим.

Ўртоқлар! Бир ҳафтадан кейин ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессияси очилади. Сессия республика сиёсий ҳаётининг энг муҳим масалаларини кўриб чиқади, Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисини сайлайди, Ўзбекистон ССР ҳукуматини ва давлат ҳокимиятининг бошқа органларини тузади.

Республика ҳукуматининг яқин беш йилга мўлжалланган фаолияти программаси, республикани иқтисодий мустақилликка, ўзини ўзи бошқариш ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтказиш бўйича ишларнинг асосий йўналишларини тасдиқлаш сессияда кўриладиган асосий масалалардандир. Уларнинг амалга оширилиши республикамизда қайта қуриш ва тубдан янгиланишда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлмоғи, ҳаётимизни яхшиламоғи керак.

Лекин тўғрисини айтганда, бу ҳаммани ҳам қониқтиравермайди.

Республикада ҳали қайта қуриш муҳолифлари анчагина бор. Улар меҳнаткаш инсон, биринчи галда қишлоқ меҳнатчилари ҳисобига яшашга кўникиб қолишган. Улар бизнинг қийинчиликларимизни рўкач қилиб халқни, айниқса ёшларни қўзғатишга, адоват уруғини сочишга, сунъий равишда одамларнинг норозилигини келтириб чиқаришга, уларни миллатлараро нифоқ ва ҳуқуққа қарши ҳаракатлар сари етаклашга ва мана шу сохтакорликни пана қилиб, ўзларининг аввалги имтиёзларини сақлаб қолишга интилишмоқда.

Ўзингизга маълумки, кейинги пайтларда Тошкент областида вазият яна кескинлашди. Областнинг бир қатор районларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг, СССР ва Ўзбекистон ССР халқ депутатларининг республика аҳолисига Мурожаатини, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг ижозат берилмаган ҳар хил митинг ва намойишларни ташкил этишга йўл қўймаслик тўғрисидаги Фармонини инкор қилиб, оммавий тартибсизлик келтириб чиқарилди.

Биз республикамизда ўзларининг ғаразли манфаатлари ва иззат-талаб нафсониятларини кўзлаётган, халқни эса одамларнинг бир-бирига қарама-қарши бўлиши сари етаклаётган кучлар ҳаддидан ошишлари ва устун келишларига йўл қўя олмаймиз. Кимки, зўравонликка ундаса, миллий низо оловини ёқса, партия, совет ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларни ва уларнинг ходимларини қўрқитишга ҳамда тушкунликка солиб қўйишга интилса, жамиятда душманлик ва кескинликни, хавф-хатар ва ишончсизликни кучайтирмоқчи бўлса, уларнинг ҳуқуққа қарши хатти-ҳаракатларини қатъийлик билан тўхтатиб қўямиз. Шу сабабли қишлоқ меҳнатчилари, республикамизнинг барча меҳнаткашлари ҳамма жойда Қонунни, демократия принципларини эҳтиёт қилишлари, кимки алғов-далғовга ундаса, можаролар, нифоқ ва душманликни келтириб чиқармоқчи бўлса, жамиятда беқарорлик туғдирмоқчи бўлганларга муносиб жавоб бермоқлари лозим.

Мўлжалланган тадбирларни амалда рўёбга чиқариш республиканинг барча кучларини жипслаштиришни, масъулиятни оширишни, хўжалик ишларининг барча даражаларида меҳнат ва ижара интизомини, тартиб ва уюшқоқликни мустаҳкамлашни талаб қилади. Бунга ҳаракатларнинг бирлиги ва мувофиқлиги, ҳар биримизнинг қайта қуришни ҳимоя қилишдаги қатъиятимиз, республикада ижтимоий-сиёсий вазиятнинг осойишталиги ва барқарорлиги асосидагина эришиш мумкин.

Фақат шундагина биз қишлоқ хўжалигида, ишларимизнинг ҳар бир жабҳасида ўзгариш яратамиз, халқимизнинг турмуш даражасини кўтара оламиз.

Мен ўзимнинг сўзимда қишлоқ хўжалигидаги ҳамма камчиликлар ва бор имкониятлар ҳақида тўлиқ ва ҳар томонлама тўхталиб ўтирмадим. Ўйлаймизки, бу муаммолар, қурултой қатнашчилари томонидан кўтарилган масалалар бўлажак партия ташкилотларининг ҳисобот-сайлов йиғилишларида, партия комитетлари конференцияларида яна чуқурроқ кўриб чиқилади ва ўз ечимини топади. Агросаноат тармоғини юксалтириш, қишлоқдаги социал аҳволни яхшилаш коммунистларнинг асосий вазифаси бўлиб қолади.

Азиз ўртоқлар!

Сизларга ва ҳаммаларингизнинг оила аъзоларингизга, ёр-биродарларингизга мустаҳкам сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, севимли Ватанимиз равнақи йўлида меҳнатда янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз. Бу йилги хирмонингизга барака!

• Тошкент вилоят партия, уруш ва меҳнат ветеранлари билан учрашув

Тошкент вилояти меҳнаткашларига партия, уруш ва меҳнат ветеранларининг МУРОЖААТИ

Азиз отахонлар, меҳрибон онахонлар, қадрдон юртдошлар!

Бутун мамлакатимиз, жонажон жумҳуриятимиз мураккаб дамларни бошидан кечирмоқда. Инқилобий қайта қуриш ҳал қилувчи паллага кирган бир даврда босаётган ҳар бир қадамимиз, қабул қилаётган ҳар бир қароримиз эл-юрт тақдирини, авлодлар тақдирини ҳал этиши мумкин. Шу боисдан ҳам биз ҳар қачонгидан ҳам жипслашишимиз, якдил, аҳил бўлиб ҳаракат қилмоғимиз зарур.

Вилоятимизда рўй бераётган нохуш воқеалар барча қатори юрт оқсоқолларини, барча ветеранларни ҳам қаттиқ ташвишлантирмоқда. Иноқ халқимизга нима бўлди? Фарғона фожиасининг жароҳати битмай туриб, Бўка ва Паркентдаги тартибсизликларни ким келтириб чиқарди? Бегуноҳ қурбонларнинг чирқиллаб қолган жигар-гўшаларига нима билан тасалли бериш мумкин? Биз меҳмондўст, етимпарвар, ҳимматли ва ҳурматли халқ эдик-ку! Шу халққа кимнинг кўзи тегди?

Бу йил биз Улуғ Ватан урушида қозонилган буюк Ғалабанинг 45 йиллигини нишонлаймиз. Бу ғалаба бизга нақадар қимматга тушганлигини ҳаммадан кўра оталар ва оналар яхши эслашади. Эришилган тарихий ғалабага энг аввало халқлар дўстлиги туфайли муваффақ бўлдик. Шу табаррук дўстликка бир қатра ҳам доғ тушмаслиги керак. У ғоят муқаддас ва буюк.

Кейинги йилларда ҳаётимизда йиғилиб қолган бир талай муаммолар ошкоралик туфайли сув юзига қалқиб чиқди. Ун йиллар мобайнида тўпланиб қолган бу мураккаб муаммоларни бир неча кун, бир неча ой ичида ҳал этишни талаб қилиш адолатдан эмас.

Халқимизда мусулмончилик — астачилик деган нақл бор. Қайта қуриш йўли билан ўлкамиз секин-аста чароғон бўлиб бораяпти. Халқимиз ерли-сувли, уйли-жойли бўлаяпти. Афғонистонда азоб чеккан фарзандлар бағримизга қайтди. Ҳамма ерда покланиш, янгиланиш давом этаяпти.

Шундай паллада тирноқ орасидан кир қидирмай, аҳил-иноқ бўлиб ҳаракат қилиш, соғлом кучларни қайта қуриш жабҳаларига сафарбар этиш, ёруғ кунларни яна ҳам яқинлаштириш барчамизнинг бурчимиздир.

Биз вилоятимизнинг барча фуқароларига, олиму фозилларига, ёшу-кексаларига мурожаат қиламиз. Митингбозликдан, қуруқ ваъзхонликдан амалий ишга ўтайлик. Наврўз айёми эшик қоқаётган шу паллада гина-гудуратни унутайлик, халқимизнинг қадимий урф-одатларига амал қилиб, қоқилганларни суянайлик, меҳр-шафқатли, оқибатли ва хайр-эҳсонли бўлайлик.

Наврўз билан янги йил бошланмоқда. Халқ сайллари билан, зўр тантаналар билан бошланадиган Наврўзнинг инсонпарварлик ғоялари барча эллар узра кенг таралаверсин! Уюшқоқлик ва аҳиллигимиз кучайсин.

ЁШЛАРНИНГ МУРАББИЙСИ БЎЛАЙЛИК

Шарқ халқларининг қадимий байрами Наврўз нафаси келмоқда. Лекин табиат уйғонаётган шу гўзал дамларда вилоятимизнинг гоҳ у ерида, гоҳ бу ерида содир бўлаётган нохуш ҳоллар барча халқларни чуқур изтиробга солмоқда. Миллатлараро муносабатларни тўғри йўлга қўйиш, халқлар ўртасидаги дўстлик ва биродарликни мустаҳкамлаш, юрт осойишталигини таъминлаш учун нималар қилиш керак? Кекса авлод вакиллари — партия, уруш ва меҳнат ветеранлари, маҳалла комитетлари, уй-жой бошқармалари, диний муассасалар вакиллари бу ишга қандай ҳисса қўшишлари мумкин?

Шу саволларга жавоб топиш, маслаҳатлашиш ва фикрлашиш учун оқсоқолларнинг катта группаси вилоят партия комитетига таклиф этилди. Бу ерда халқ депутатлари вилоят Совети ташаббуси билан оқсоқоллар кенгаши ўтказилди.

Кенгашни вилоят Совети ижроия комитети раиси С. Д. Сайдалиев кириш сўзи билан очди.

Вилоят партия комитетининг биринчи котиби — вилоят Совети раиси С. М. Мамарасулов маъруза қилди.

— Наврўз қувончларини табаррук отахонлар, онахонлар, ёр-биродарлар билан баҳам кўраётганлигимиздандан ғоят мамнунмиз, — деди у. — Бу қутлуғ айём кунлари ҳар бир меҳнаткаш, ҳар бир инсон бир-бирини чин қалбдан қутлайди, ўзаро гина-гудуратларини унутади, саҳийлик билан дастурхон тузайди, ноз-неъматларни ўртага қўйиб бирга баҳам кўради.

Халқимиз азалдан меҳмондўст. Меҳмон отангдан улуғ деган нақл қон-қонимизга сингиб кетган. Шу одатимиз бизни жаҳонга танитди. Лекин кейинги пайтларда бўлиб ўтган нохуш ҳоллар халқимизнинг яхши номига доғ бўлиб тушди.

Турғунлик йилларда тарбиявий ишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги, одамларни маънавий жиҳатдан камол топтириш, уларнинг ички оламини мантиқ ва тафаккур нури билан ёритиш унутиб қўйилганлиги учун ҳам эндиликда номуносиб хатти-ҳаракатлар юзага келмоқда. Кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда ҳам катта хатоликларга йўл қўйилди. Шахсий манфаатлар устун келиб омма азият чекди. Ижтимоий муаммолар ўз вақтида бартараф этилмади. Бугунги авлод зиммасига турғунлик йиллари қолдирган асоратларни мардонавор енгиш вазифаси турибди. Бунинг учун ҳамма бир ёқадан бош чиқариб аҳиллик билан меҳнат қилмоғи лозим.

Инсонни инсон қиладиган энг буюк қурол — таълим-тарбиядир. Лекин бу соҳага узоқ вақт эътиборсизлик билан қаралганлиги жабрини энди тортаяпмиз. Мураббийлар, муаллимлар нуфузи ва обрўси нега пасайиб кетди? Нега уларнинг қадр-қиммати тушиб кетди? Катталарга иззат-ҳурматни йўқотганлигимиз, ёр-биродарлар қадрига етмаётганлигимиз шундан эмасмикан? Бундай нуқсонларни зудлик билан тузатиш зарур. Бу хайрли ишда барча қатори оқсоқоллар ҳиссаси алоҳида бўлмоғи лозим.

Ҳар бир ота-она ўз фарзанди тарбияси учун масъулдир. Ёшлар тарбиясини тўғри йўлга солсаккина, ножўя хатти-ҳаракатлар келиб чиқмайди. Эҳтимол маҳаллаларда оталар кенгашини тузиш пайти келгандир. Отахонлар астойдил бел боғлашса ҳамма жойда тартиб-интизом ўрнатилади, қут-барака киради.

Оқсоқоллар авлодларимизнинг энг эзгу удумларини давом эттириб, фарзандларга набира-чевараларга ҳалоллик ва покликни, олижаноблик ва меҳнатсеварликни, байналмилал фазилатларни чуқур сингдиришлари лозим. Шу йўсиндаги тарбияни изчил олиб бориш ҳар бир маҳалла фаолларининг, отахонларнинг олижаноб бурчидир. Вилоят партия комитети, халқ депутатлари вилоят Совети ва вилоят ижроия комитети бу курашда ветеранлар тажрибасига умид боғлайди. Эртанги кунимиз осойишталиги, тинч-тотувлик, яратувчилик ишлари, бугунги авлод тақдири оқсоқолларнинг тарбиявий ва ташкилий ишларига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Кейинги пайтларда рўй бераётган ҳолат кишиларда жиддий ташвиш туғдирмоқда. Кечқурунлари фарзандларимиз ўқишдан ёки ишдан кечроқ қайтишса ҳавотирга тушаяпмиз. Чунки шаҳар ва ноҳияларда осойишталик ва хотиржамлик ҳукмрон дея олмаймиз. Лекин тартиббузарлар ёнимизда яшаётганлигини баъзан унутиб қўймоқдамиз. Уларга ўз таъсиримизни ўтказа олмаяпмиз. Бу ишларни оқсоқоллар ўз қўлларига олишса айни муддао бўларди.

Кенгашда аччиқ бўлсада ҳақиқат очиқ айтилди. Ота-боболаримиздан мерос бўлиб қолган инсоф, меҳр-шафқат, ҳаё, хайр эҳсон каби эзгуликнинг одамларда йўқолиб бораётганлиги ниҳоятда ташвишлидир. Кўпчилик фақат фойда кетидан қувиб ён-атрофидаги ёрдамга муҳтож кишиларни унутиб қўймоқда. Руҳий ва маънавий қаҳатчилик юзага келмоқда. Ахир кексайиб қолган ота ёки онани қариялар уйига топшириб, ўз кайфу сафосини суриб юрган фарзандларда руҳий поклик бор дейсизми? Мол-мулк дея одамгарчиликни бир чеккага йиғиштириб қўяётган йигит-қизларга нима дейсиз?

Кенгашда тарбиявий ишларни кучайтиришда турар-жой бошқармалари, маҳалла комитетлари таъсир кучини бутун чоралар билан ошириш зарурлиги уқтирилди. Халқимизда ўзбек ўз маҳалласи билан тирик деган нақл бор. Бу даҳада умуминсоний қадриятлар мужассам бўлмоғи лозим. Маҳалланинг тарбиявий кучи, ташкилотчилик фаолияти ҳам ана шундадир. Фарзандларда ўзгаларга муҳаббат, эл ташвишига шерик бўлиш туйғуси энг аввало оилада, маҳаллада шаклланади. Маҳалла билан ҳисоблашмаган, ён атрофдаги қўни-қўшнилар билан дўстона муносабат ўрнатмаган кишилар бу ерда тан олинмайди. Шунинг учун ҳам тарбиявий ишда маҳалла фаоллари ролини бутун чоралар билан ошириш керак. Ёшларни тўғри йўлга солиш, меҳр-оқибатни шакллантириш, одамгарчиликни кучайтиришда маҳалланинг беқиёс таъсир кучидан унумли фойдаланмоқ даркор.

Кенгашда сўзга чиққан нотиқлар ёш авлод тарбиясини тўғри йўлга қўйиш, эл-юрт ўртасида кекса авлод обрўсини ошириш, заминга муҳаббат туйғуларини шакллантириш билан боғлиқ кўпгина муаммоларни ўртага ташладилар.

— Тошкент шаҳри олий ўқув юртларида таълим олаётган талабалар билан ота-оналар учрашуви яхши анъанага айланиб бормоқда, — деди Пискент ноҳия уруш ва меҳнат ветеранлари кенгаши раиси ёзувчи Мажид Самадов. — Улар тез-тез ўзлари туғилиб ўсган ноҳияга келиб бизга ўқишларидан, турмуш тарзларидан ҳикоя қилиб берадилар, яхши маслаҳатлар оладилар. Пискентлик 60 га яқин олим Тошкентда ўз ҳамқишлоқлари тарбиясидан хабар олиб турибди. Шу боисдан ҳам ёшлар орасида тарбиясизлар, бузғунчилар йўқ.

Айни пайтда биз Улуғ Ватан уруши йилларида ҳалок бўлган юртдошларимиз номини абадийлаштириш учун ҳам курашаяпмиз. Мен марказий архивларда ишлаб 22 мингдан ортиқ жангчи дафн этилган жойларни аниқладим. Уларнинг бир қисми ҳақида ёзилган очерклар китоб бўлиб чиқади. Марҳумлар руҳини шод этиш ҳам тарбиявий ишга киради.

Янгийўл ноҳиясидаги «Коммунизм» колхози раиси Маҳмуд Исматов айрим нохушликларга сабаб бўлаётган ижтимоий муаммолар устида тўхталди. Колхозни газлаштиришга 1970 йилда қарор қилинган эди. Ўтган давр мобайнида хонадонларнинг ярми ҳам газлаштирилмади. Ваҳоланки Ўзбекистон гази ҳатто Европа хонадонларига етиб борди.

Нотиқ миллатчилик кайфиятидаги кишиларни қаттиқ жазолаш пайти келганлигини айтди. Айрим безорилар миллатларнинг бир-бирига тўқнашувига сабаб бўлмоқда. Уларни қонун йўли билан жазолаб халққа маълум қилиш керак.

Шу фикрни Чирчиқ шаҳар партия комитети ҳузуридаги кечки марксизм-ленинизм университети ректори Н. К. Савченко ҳам қўллаб-қувватлади. Бизда тартиб ва осойишталикни сақлашга қаратилган қонунлар, фармонлар қабул қилинган-у, лекин улар амалда ишламаяпти. Ҳокимиятнинг кучсизлиги учун ҳам кўпгина оилалар у ердан бу ерга кўчиб сарсон бўлмоқда.

Бўлаётган воқеаларни халққа ўз вақтида тўғри етказиш зарур. Шунда миш-мишлар камаяди, осойишталик таъминланади. Касални даволашдан кўра олдини олган маъқул, деган нақлга амал қилиш керак.

Ўрта Осиё мусулмонлари диний бошқармаси ҳайъати раисининг муовини шайх Абдуғани Абдуллаев тарбиявий ишда барча воситалардан фойдаланишни таклиф этди. Одамларни қайси динга, қайси миллатга мансублигидан қатъий назар, қадрлаш керак. Одам кексайган сари масъулияти ҳам ортиб боради. Ўзини тутишда, юриш-туришда ёшларга ўрнак бўлган кексанинггина гапига барча қулоқ тутади.

Бўка ноҳия уруш ва меҳнат ветеранлари кенгаши раиси Абдужаббор Мусаев вилоят партия комитети кўчма бюроси йиғилиши қарори асосида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида гапирди.

— Қишлоғимизда 12 минг аҳоли истиқомат қилаяпти. Улар 16 миллатга мансубдир, — деди Коммунистик ноҳиясидаги Бордонкўл қишлоқ Совети раиси Абдуолим Нортоев. — Фаоллар ҳамиша одамлар орасидадир. Тўй-маъракалар уларсиз ўтмайди. Халқнинг дардини яхши билиб, ўз вақтида малҳам бўлаётганлигимиз учун ҳам бизда кўнгилсизликлар рўй бермаяпти. Бундан буён ҳам биз ҳамиша омма билан бирга бўламиз.

Кенгашда партия, уруш ва меҳнат ветеранлари вилоятнинг барча фуқароларига қарата мурожаатнома қабул қилдилар.

(Мурожаатнома эълон қилинмоқда).

Ж. НОСИРОВ.

Юқоридаги ва пастдаги суратларда кенгаш қатнашчилари ва мажлис пайти тасвирланган.

Суратчи: А. ЗУФАРОВ.

СУМАЛАК ҲАМ БЎЛАДИ, ҲАЛИМ ҲАМ...

Вилоятимиз бўйлаб Наврўз шабадаси эсмоқда. Ҳамма ерда мана шу янгиланиш шодиёнасини кўтаринки руҳда ўтказиш учун катта тараддуд кўрилди. Жумладан халқ депутатлари Тошкент вилоят кенгаши ижроия қўмитасининг умумий овқатланиш бошқармаси ҳам бу байрамга катта тараддуд кўрди. Бошқарма савдони ташкил қилиш бўлими бошлиғи М. ОЙХЎЖАЕВ бу ҳақда мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

— Ўзбек халқининг қадимий миллий байрами Наврўзни бу йил ҳар қачонгидан кўра кўтаринкироқ руҳда ўтказиш учун бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда.

Бошқарма ва Тошкент вилоятининг Чирчиқ, Ангрен, Бекобод, Янгийўл, Оҳангарон, Нариманов умумий овқатланиш трестлари қошида Наврўз байрамини ўтказиш бўйича штаблар ташкил этилди ва тадбирлар дастури тасдиқланди. Шу дастурга мувофиқ 15 мартга қадар вилоят шаҳарларининг умумий овқатланиш корхоналарида қўшимча овқатланиш ўринлари билан соябонлар ўрнатиш, чойхоналарда савдо пештахталарини алмаштириш, атрофдаги ариқларни тозалаш, тартибга келтириш ва ободонлаштириш ишлари олиб борилди.

21 март куни Чирчиқ, Ангрен, Оҳангарон, Янгийўл, Бекобод, Нариманов шаҳарларида умумшаҳар савдо расталари ташкил этилиб, унда миллий таомлар — ҳалим, сумалак, қандолат ва пазандалик, ярим тайёр маҳсулотлар билан савдо қилинади.

Шаҳар ярмаркаларидан ташқари 14 даҳада, 15 қўрғонда, 30 маҳаллада миллий «Наврўз таомлари» савдо кўргазмалари ташкил этилади.

Жумладан, бундай тадбирларни Ангрен шаҳрининг Қорабоғ, Гулбоғ, Облиқ, Лашкерек қўрғонларида, 2/2, 3/2, 5-1а кварталларида, Чирчиқ шаҳрининг Юмалоқ, Азотчик, Химик қўрғонларида Янгийўл шаҳрининг Файзиобод, Калинин маҳаллаларида ва бошқа жойларда ўтказиш мўлжалланган.

Наврўз байрамининг асосий таомларидан бири албатта сумалак ва ҳалимдир. Бу анъанавий таомларни, яъни сумалакни 80 та, ҳалимни эса 60 та жойда тайёрлаш мўлжалланмоқда.

Бунинг учун барча зарур нарсалар тайёрлаб қўйилган (буғдой нави, қозон, ўчоқлар). Жойларда биргина сумалак ёки ҳалим тайёрлаш билан чегараланиб қолмай, балки паловнинг бир неча турлари ва шунга ўхшаш ўзбек миллий таомлари ҳам тайёрланади.

Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранларига хизмат кўрсатиш учун ҳар бир шаҳар савдо расталарида 100 ўринли иккитадан чойхонани ва маҳаллалардаги чойхоналарни миллий тарада жиҳозлаш ишлари олиб борилмоқда.

Ушбу чойхоналарда ёғоч сўрилар қўйиш, уларни кўрпачалар, болишлар, дастурхонлар билан безаб, миллий идиш-товоқлар билан таъминланади, ҳамда самовар ўрнатилади.

Чойхўрлар учун миллий қандолатлардан пашмак, новвот, холва, кўк сомса, ўрама, қуштили, вароқи ва турли хилдаги нонлар тайёрлаш, қора, кўк чойлардан ташқари мижозчой, ширчой, ялпизчой, мурччой билан таъминлаш мўлжалланган.

Умумшаҳар савдо расталарида, қўрғон, даҳа ва маҳаллалардаги сайилларда ўзбек миллий чолғу ансамблари, карнай-сурнайчилар, ноғора ва доирачилар иштирок этадилар. Дўппи, тўн кийган хизматчилар халқ хизматида бўладилар.

Наврўз байрамида миллий таомларни, ширинликларни, қандолатларни тайёрлаш, умумовқатланиш корхоналарининг яхши дид билан жиҳозлаш бўйича конкурс ҳам эълон қилинди. Ғолибларни совринлар ва пул мукофотлари билан тақдирлаш мўлжалланаётир.

У. АБДУШОҲИДОВ.

«ТЎЙ НЕГА БЎЛМАДИ?»

Мавзуга қайтиб

ГАЗЕТАМИЗНИНГ 1988 йил 26 ноябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида эълон қилинган одоб ва ахлоқ мавзуидаги мақолада магазин мудири М. Маҳмадалиев ҳамқишлоғи Дилбар билан яқин муносабатда бўлиб юргани, бироқ кейин унга эмас бошқа қизга уйланганн, Бўстонлиқ район прокуратураси М. Махмадалиевнинг ҳаракатида жиноят йўқ деб топгани, айни пайтда прокуратура унинг ахлоқсизлигини коллектив ўртасида муҳокама қилиш учун Искандар қишлоқ матлубот жамиятига юборган тақдимномаси жавобсиз қолиб кетгани тўғрисида ёзилган эди.

Мақолада район прокуратурасининг қарорига ҳеч қандай эътироз билдирилмаган, газетанинг бунга ваколати ҳам йўқ. Айни пайтда, мақолада шу иш билан шуғулланган терговчи М. Ниёзметовнинг Хондайлиқ қишлоқ Совети раисига қўнғироқ қилиб — Маҳмадалиевнинг бошқа қизга уйланиши мумкинлигини айтгани ёзилган ва Дилбарнинг редакцияга шикоят хатидан «Ниёзметов мени алдаб, ўзим рози бўлганман деб тушунтириш хати ёздирди» деган сўзлари кўчирма сифатида келтирилганди.

М. Ниёзметов «Мен қишлоқ Совети раисига қўнғироқ қилмаганман, у менга қўнғироқ қилиб маслаҳат сўраган». «Дилбардан ҳеч қанақа тушунтириш хати ёздириб олмаганман» деган даъво билан судга мурожаат этган эди.

Тошкент шаҳар Ленин район халқ суди М. Ниёзметовнинг ана шу даъво аризасини қаноатлантириб қарор чиқарди, редакция бу қарорга норозилик билдириб шаҳар судига мурожаат этди, шаҳар судининг гражданлик ишлари бўйича коллегияси ҳам Ленин район халқ суди қарорини бекор қилиб, ўша судда бошқа составда кўриш учун юборди. Район халқ суди 1989 йил 23 январдаги ажрими билан бу қарорни кучда қолдирди. Ленин район халқ судининг даъвогар М. Ниёзметов аризасини қаноатлантиргани тўғрисида редакцияга йўллаган, раислик этувчи А. Холмуҳамедов имзо чеккан қарорни қандай бўлса хатолари билан айнан келтирамиз:

«Тошкент ҳақиқати» газетасининг 26 ноябрь 1988 йил — 228(9747) сонида «Тўй нега бўлмади», деб номланган сарлавҳали мақоласида Тошкент область Бўстонлиқ район прокуратураси терговчиси Ниёзметов М. Ига нисбатан асоссиз равишда ҳам шундай далилларга асосланган ҳолда уни шаъни, қадр қимматига доғ туширувчи бадий тўкимдан иборат бўлган Ниёзметовга тегишли ҳолатлар ушбу сарлавҳада асоссиз ёзилгани учун, редакция шу газета орқали раддия келтирсин».

Қонун муҳокама қилинмайди. Унинг олдида ҳаммамиз бирдек жавобгармиз. Суд қарорларини ижро этиш мақсадида редакция ва мақола муаллифлари Ю. Мирзакаримова ҳамда А. Мирмуҳамедова терговчи М. Ниёзметов шаънига теккан жумлалар учун ундан узр сўрайдилар.

* * *

АЙНИ пайтда редакция қарордан норозилик билдириб назорат тартибида кўришни сўраб, ариза билан юқори суд инстанциясига мурожаат этиш ҳуқуқидан фойдаланди. Агар бу иш қайта кўрилиб қабул қилинган қарор ўзгартирилса унда мавзуга яна қайтамиз.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ТЕРРИТОРИЯСИДА «ЁЗГИ» ВАҚТГА ЎТИШНИ БЕКОР ҚИЛИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика турли минтақалари меҳнаткашларининг кўпдан-кўп илтимослари ва истакларини эътиборга олиб, СССР Министрлар Совети билан СССР Ягона вақт ва эталон частоталар давлат комиссиясидан Ўзбекистон ССР территориясида «ёзги» вақтга ўтишни бекор этишни илтимос қилди.

Тажриба тариқасида республикани минтақа вақтига ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Шу муносабат билан 1990 йил 25 март куни Ўзбекистонда соат миллари бир соат олдинга суриб қўйилмайди.

Бу қарор министрликлар, идоралар, корхоналар, ташкилотлар, маҳаллий Советларнинг бутун халқ хўжалиги комплексининг янгича вақт ҳисобидан узлуксиз ишлашини ва унинг мамлакатдаги соат миллари бир соат олдинга суриб қўйиладиган минтақалари билан ўзаро алоқасини таъминлаш юзасидан зарур тадбирларни ҳеч кечиктирмай бажаришларини тақозо этади.

БИЛДИРИШ

Тошкент вилоят маҳаллий саноат ва коммунал-маиший корхоналари ишчилари касаба уюшма комитети тармоқ ходимлари, барча меҳнаткашларни бугун соат 10 да М. Горький номли маданият ва истироҳат боғида ўтказиладиган Наврўз байрамига таклиф этади.

Бу ерда сумалак ва бошқа хил миллий таомлар ҳамда қандолатлардан татиб кўришингиз мумкин. Сизлар учун китоб, гул, кўчат, савдолари ташкил этилади. Тармоқ корхоналари ва ташкилотлари бадиий ҳаваскорлик коллективлари хизматда бўлишади.

ТАШКИЛИЙ КОМИТЕТ.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

Р. — 01180. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. — 1754. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12